

VATTENTJÄNSTPLAN 2024

FÖRORD

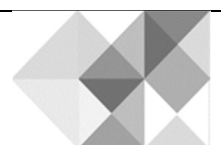
Det är attraktivt att bo i Höganäs, inte minst med anledning av kommunens läge utmed kusten, nära natur och med korta avstånd till större städer. Ett väl fungerande vatten- och avloppssystem är en grundläggande förutsättning för ett hållbart samhälle. Vatten och avlopp kommer fortsättningsvis att förkortas i texten med VA.

Genom att upprätta en vattentjänstplan önskar kommunen verka för en ansvarsfull utveckling som tar hänsyn både till boendemiljö, de miljövärden som gör kommunen attraktiv och de krav som lagstiftningen ställer. Vattentjänstplanen beskriver vilka utmaningar, förutsättningar och mål som kommunen har.

Arbetet med vattentjänstplanen har utförts av en arbetsgrupp med förankring inom kommunens olika avdelningar, Miljö-, Stadsmiljö-, Plan- och VA-avdelningen. Planeringshorisonten för VA-strategin är samma som för översiktsplanen, det vill säga till år 2035.

Vattentjänstplanen består av denna handling samt bilagorna Riktlinjer för dagvattenhantering, Riktlinjer för små avlopp, Dagvatten- och skyfallskartering, Undersökning om betydande miljöpåverkan samt Saneringsplan och Behovsanalys.

Genom arbetet med denna vattentjänstplan har ett antal områden identifierats, där det kommer att krävas investeringar och/eller extra arbetsinsatser. Åtgärds- och investeringsplan har prognostiserat insatsernas omfattning inom planens tidshorisont som är år 2035. VA-verksamheten behöver därför årligen aktualisera denna för att stämma av genomförda åtgärder och de närmast i tiden liggande åtgärderna. Detta görs lämpligen i VA-avdelningens budgetprocess.

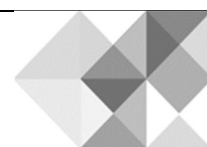
För att möta Höganäs kommuns långsiktiga fysiska planering behöver VA-planeringen och dess olika delar baseras på kommunens översiktsplan och bostadsförsörjningsprogram. Det handlar om att identifiera utvecklingsstrategier för den framtida markanvändningen, kommunens befolkningsutveckling och bebyggelsestryck. Detta för att tidigt kunna kartlägga framtida krav på VA-verksamheten.

Vattentjänstplanen ska ingå som ett underlag i översiktsplanen, och bör revideras i samband med aktualitetsförklaringen av översiktsplanen varje mandatperiod. Vattentjänstplanen är ett viktigt styrdokument i arbetet med översiktsplanen som helhet.

I denna vattentjänstplan finns en långsiktig helhet för hanteringen av spill-, dricks- och dagvatten inom kommunen. Genom denna långsiktighet avser man att säkra ett hållbart VA-system, både vad gäller att säkra anläggningars och ledningssystemens funktion, minska utsläpp av näringsämnen till recipienterna och att tydliggöra vilka behov av till exempel åtgärder eller kunskapsuppbyggnad som finns i framtiden.

DENNA VATTENTJÄNSTPLAN FÖRVÄNTAS LEDA TILL:

- att det skapas en långsiktig planering som medverkar till att kommunens attraktivitet bibehålls.
- att minska VA-systemens negativa påverkan på vår närmiljö.
- att minska risken för att VA-hanteringen påverkar människors hälsa negativt.
- att tydliggöra vilka framtida tekniska, organisatoriska och ekonomiska behov som finns för att uppfylla målsättningen i denna vattentjänstplan.
- att tydliggöra den långsiktiga VA-planeringen och ansvarsfördelningen för alla kommunens avdelningar.
- att bedöma åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

BAKGRUNDS FAKTA

Riksdagen beslutade om en ändring i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) paragraf 6. I varje kommun ska det finnas en aktuell vattentjänstplan, vilken ska tillämpas från och med 1 januari 2024. Dessförinnan ska vattentjänstplanen samrådas med bland annat Länsstyrelsen, ställas ut för granskning och beslutas i kommunfullmäktige.

Syftet har varit att samla in känd kunskap hos personal och inom tidigare gjorda utredningar. Förhoppningsvis kommer detta att leda till ökat intresse inom prioriterade områden för att kunna sammanställa detta till en kunskapsplattform för ett fortsatt arbete. Ett delmål är att arbetet ska ske genom en förvaltningsöverskridande process för att få en förankring inom kommunens avdelningar och att arbetet leder till en plan som har förankrats politiskt.

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för vatten- och avloppsförsörjningen inom kommunen, vilka har fördelat ansvaret för det löpande arbetet till VA-avdelningen. Kommunen är därmed VA-huvudman för den kommunala allmänna VA-försörjningen och ansvarar för drift och utbyggnad av systemet. VA-avdelningens verksamhet finansieras genom avgifter i enlighet med den kommunala VA-taxan.

I kommunen ansvarar Samhällsbyggnadsförvaltningen för bebyggelseplanering, tillstånd och bygglov. Tillsyn enligt Miljöbalken utförs av Miljöavdelningen, som omfattar tillsyn och kontroll av både de kommunala och de enskilda VA-anläggningarna. I kommunen är det Teknik- och fastighetsförvaltningens VA-avdelning som är ansvarig för VA.

VATTENFÖREKOMST I KOMMUNEN

Höganäs kommun tillhör både Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt. Nedan anges vilka vatten- och miljö kvalitetsnormer som berör kommunen avseende vattendrag, kust- och grundvatten.

VATTENDRAG

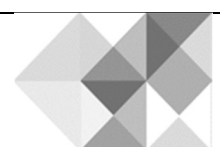
Bild är hämtad ur www.viss.lansstyrelsen.se, se uppdaterad i Vattentjänstplanen 2024.

Inom kommunen finns två vattendrag, Görslövsån och Oderbäcken. Båda tillhör Västerhavets vattendistrikt och utpekas som vattenförekomster enligt EU:s vattendirektiv, vilket innebär att de omfattas av miljökvalitetsnormer.

Görslövsån har otillfredsställande ekologisk status medan Oderbäcken har dålig ekologisk status. Båda har god kemisk status, exklusive kvicksilver och bromerad difenyleter. I Sverige överstiger kvicksilver gränsvärdet i alla ytvattenförekomster, sjöar, vattendrag och kustvatten. Den främsta anledningen är för höga internationella luftnedfall detsamma gäller för bromerad difenyleter.

Den främsta orsaken till de båda vattendragens dåliga tillstånd är att deras avrinningsområden domineras av jordbruksmark och att stora delar av vattendragen består av raka, grävda kanaler, utan skyddszoner eller omgivande vegetation. Enskilda avlopp bidrar uppskattningsvis med 25–50 % av tillförseln av fosfor (P) till Görslövsån. Tillskottet av kväve (N) från enskilda avlopp till samma vattendrag är dock försumbart (2–3 %).

Vattenkvaliteten i Görslövsån följs regelbundet genom provtagningar av bland annat näringsämnen, TOC (totalt organiskt kol) och BOD (biokemisk syreförbrukning). Målet är att både Görslövsån och Oderbäcken ska uppnå god ekologisk status till 2027. För att detta verkligen ska kunna ske krävs det omfattande rekonstruktion av vattendragen, främst skyddszoner, skuggplanteringar och kraftig minskning av närsaltsutsläppen.

GRUNDTVATTEN

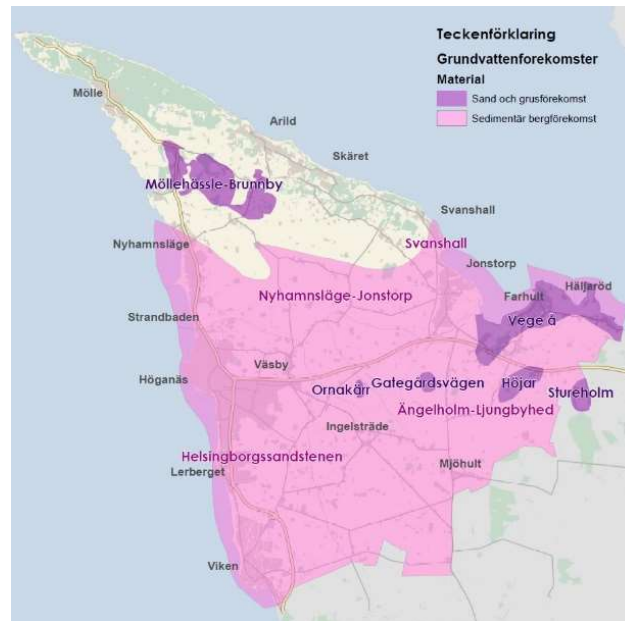

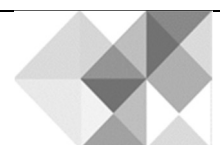
Bild är hämtad ur www.viss.lansstyrelsen.se, se uppdaterad i Vattentjänstplanen 2024.

Inom kommunen finns elva grundvattenförekomster enligt VISS (Vatteninformationssystemet för Sverige), Vege å, Möllehässe-Brunnby, Ornakärr, Gatugårdsvägen, Höjar-Viaköp, Stureholm, Helsingborgssandstenen, Nyhamnsläge-Jonstorp, Svanshall, Höganäs (namnlöst objekt på Kullen) och Ångelholm-Ljungbyhed.

Miljö kvalitetsnormen för grundvattnet är god kvantitativ status och god kemisk status år 2027. Vattenkvaliteten i dessa anses idag inte vara tillfredsställande vilket har bidragit till att den kommunala vattenförsörjningen numera sker genom leverans från Sydsvatten via ledning från Örbyverket i Helsingborg.

Även om de utpekade grundvattenförekomsterna inte bedöms vara potentiella resurser för kommunal dricksvattenproduktion inom planens tidshorisont bör de beaktas i framtida samhällsplanering.

Vattendomar finns fortfarande kvar i kommunen där det tidigare fanns vattenverk.

KUSTVATTEN

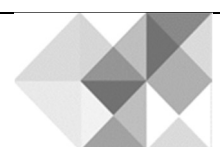
Bild är hämtad ur www.viss.lansstyrelsen.se, se uppdaterad i Vattentjänstplanen 2024.

Kustvatten utanför Höganäs kommun är indelade i områdena Skälderviken och Skäldervikens kustvatten, vilka tillhör Västerhavets vattendistrikt samt Norra Öresunds kustvatten som tillhör Södra Östersjöns vattendistrikt. Den ekologiska statusen för Norra Öresunds kustvatten samt Skälderviken bedöms som god och Skäldervikens kustvatten som måttlig. Dess kemiska status inom dessa tre områden uppnår ej god status.

De delar av Öresund som ligger närmast Höganäs gynnas av att de starka strömmarna i sundet regelbundet för in syrerikt vatten. I praktiken byts bottenvattnet ut varje vecka. Miljöproblemen är störst i Skälderviken som är en "återvändsgränd" där vattenomsättningen är långsam. En stor del av Skåne avvattnas dessutom till Skälderviken, genom bland annat de stora vattendragen Rönne å, Vege å, Görslövsån och Oderbäcken, vilket medför stora tillskott av näringsämnen. Skälderviken drabbas därför regelbundet av syrebrist och bottenöd på de djupa bottarna.

Utsläpp av dagvatten är ett problem främst i små vattendrag (till exempel Niagarabäcken och Skälebäcken). Under torrperioder med lite vatten i bäckarna kan dagvatten från ett enstaka hushåll, till exempel vid en biltvätt eller backspolning av ett reningsaggregat för dricksvatten, skada faunan i bäcken allvarligt. Exempel på sådana incidenter, som kan bero på utsläpp från hushåll eller verksamheter, är den fiskdöd som vid några tillfällen har uppträtt i Niagarabäcken.

Inom Höganäs kommun finns tre havsområden och två vattendrag. Havsområdena är Norra Öresunds kustvatten, Skäldervikens kustvatten och Skälderviken. De två vattendragen Görslövsån och Oderbäcken har otillfredsställande respektive dålig ekologisk status. Senast 2027 ska god ekologisk status ha uppnåtts inom alla fem områdena.

Vattenförekomst	Ekologisk kvalitet		Kemisk kvalitet	
	Status	Norm	Status	Norm
Grundvatten	--	--	God	God
Ytvatten	Otillfredsställande/dålig	God	God	God
Kustvatten	God	God	God	God

Sammanställning av dagens status på vattenförekomster inom kommunen och vilket mål (norm) de ska uppfylla vid en viss tidpunkt enligt ovan.

BADPLATSER

I Höganäs kommun finns det 14 badplatser där kommunen kontrollerar badvattnets kvalitet, varav åtta är EU-klassade. En EU-klassad badplats är definierad som att det är mer än 200 badande per baddag. För dessa finns det framtaget badvattenprofiler. Alla platserna hade vid den senaste klassningen år 2021 bra eller utmärkt vattenkvalitet. Klassningen och samtliga analysresultat går att följa på Havs- och vattenmyndighetens sida "Badplatsen".

OMVÄRLDSFAKTORER

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Höganäs kommun växte kraftigt under 1970-talet, med en genomsnittlig ökning på 1,7 procent per år. Därefter bromsades tillväxten in, och under perioden 1980–1999 ökade befolkningen endast med 0,1 procent per år. Under några år minskade till och med befolkningen. Sedan millennieskiftet har dock befolkningsstillväxten åter ökat stadigt-samtidigt som kommunen utvecklats till att bli mer boendespecialiserad. År 2035 förväntas kommunen ha 32 400 invånare. I december 2022 hade kommunen 28 105 invånare.

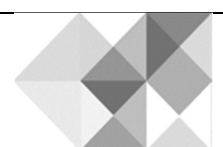
KLIMATET

Klimatförändringarna förväntas påverka Höganäs kommun på många olika sätt. Framför allt handlar det om stigande havs- och grundvattennivåer samt att ökad nederbörd medför ökad risk för översvämning. Klimatförändringarna kan även bidra till häftiga skyfall, erosion och värmeböljor.

STIGANDE HAVSNIVÅ

Baserat på den senaste forskningen förväntas det ske en ökning av havsnivån med cirka en meter till år 2100. Med hänsyn till den motverkande landhöjningen innebär detta för Höganäs del en ökning av medelvattenståndet på 85 cm jämfört med dagens nivåer.

Om denna ökning läggs till dagens extremnivåer kan framtida vattenstånd vid 10–100 års återkomsttid variera mellan 237 och 271 cm. Samtliga kommunens hamnområden och delar av bebyggelsen i Viken, Höganäs och Jonstorp ligger under denna framtida 100-årsnivå. Risk för översvämning på och omkring hamnområdena finns i samtliga hamnar, särskilt i Viken, Lerberget, Höganäs, Mölle och Arild. Här kan stigande vattennivåer komma att drabba framför allt byggnader och VA-nät samt delvis bakomvarande bebyggelse.

I Nyhamnsläge och i Lerhamn hotas enstaka fastigheter samt del av VA-nätet av översvämning. Även i Farhultsbaden, Norra Häljaröd, östra Jonstorp och utmed Görslövsån finns risk för översvämning av fastigheter och infrastruktur, så som VA-nätet, vid höga vattenstånd. Särskilt i Mölle och Skäret finns risk för vågöverspolning vid storm och högvatten, och bör därför kompletteras med särskilda skydd. I ett längre tidsperspektiv hotas även delar av VA-nätet i Skäret.

I samband med att hamnområden renoveras eller byggs om bör marknivåer kontrolleras och anpassas efter framtida klimatförhållanden. Klimatförändringarna kan innebära att strandmiljöerna eroderar och översvämmas vilket förändrar strandlinjen. På flertalet kuststräckor finns bebyggelse, VA-ledningar och annan infrastruktur som hotas av erosion i närtid. Kommunen antog en Kustförvaltningsplan år 2017 och arbete pågår med uppföljning och åtgärder för de platser där risken är stor för översvämningar.

Riktlinjer för markanvändningen och lokalisering av ny bebyggelse hanteras i kommunens översiktsplan. I översiktsplanen 2035 säkras reträttvägar för flora och fauna och kan, vid håftigt regn eller stigande havsnivåer, vara möjliga att översvämma utan direkt åtgärd. Vid ny exploatering och förtätning bör inte byggnader och infrastruktur placeras i översvämningssoner och i vattnets naturliga flödesvägar och samlingsområden. Grönytor kan anläggas i avrinningsvägar om de inte innebär hinder för avrinningen. Eventuella avsteg från detta bör motiveras med utredningar, karteringar och riskbedömningar.

ÖKADE NEDERBÖRDSMÄNGDER

Erfarenheter av extrema regn över Höganäs och Jonstorp har visat att de översvämningar som sker blir relativt små, och att de största vattensamlingarna bildas på ytor där konsekvenserna är begränsade. Trots detta visar beräkningar att närmare 2 000 byggnader i de nämnda orterna riskerar att översvämmas i samband med ett 100-årsregn. Några bostadsområden kan pekats ut som extra utsatta. Ett flertal vägar får även begränsad framkomlighet och riskerar att behöva stängas av, däribland väg 111 och 112.

I framtiden förväntas situationen kunna förvärras till följd av att regn med hög intensitet beräknas öka med upp till 30 % till år 2100. Beräkningar för framtida 100-årsregn visar på en större översvämningsutbredning och djup, och skyfallskarteringen räknar fram till år 2150 med en klimatfaktor på 1,3 (Klimatfaktorn innebär ett antagande att nederbörds mängden vid ett skyfall kommer att öka med 30 % i ett framtida klimat). Mera om detta går att läsa i bilagan Riktlinjer för dagvattenhantering. Det uppstår dock få nya kritiska områden jämfört med resultatet för dagens extrema regn.

För att studera påverkan på VA-systemet vid en framtida klimatförändring, har en enkel studie av flödet in till avloppsreningsverket gjorts. Under stormarna Simone och Sven senhösten 2013 steg havsnivåerna 1,2 till 1,4 m över normalvattenståndet, vilket gav en väldigt liten påverkan på flödet in till reningsverket. Studeras däremot inkommande flöde vid ett kraftigt regn, blir påverkan betydligt större.

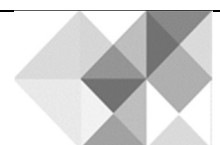
SLUTSATS

Kommunens VA-system kommer inte att påverkas i någon större utsträckning av en framtida havshöjning, men att nederbördspåverkan är betydligt större. De förväntade klimatförändringarna bedöms inte påverka VA-verksamheten i någon större utsträckning inom en närtid, men för de mest utsatta områdena bör specifika lösningar undersökas ytterligare. En detaljstudie bör innefatta en verifiering av ledningsnätsbeskrivningen samt eventuellt flödesmätningar för att verifiera avrinning från hårdgjorda ytor. Även regn med en lägre återkomsttid, till exempel 10, 20 och 50 år, bör analyseras för att identifiera områden som riskerar översvämning även vid mer måttliga regn. Skyfallskarteringen redogör också för vilka områden i kommunen som kommer att påverkas i framtiden. Karteringen visar även på olika tidsscenario. Mera om detta finns att läsa i bilagan Dagvatten- och skyfallskartering.

HUR KLIMATET KAN PÅVERKA KOMMUNENS VA

Översiktsplanen 2035 innehåller en planeringsinriktning som föreslår att minska VA-systemets påverkan på kommunens grundvatten- och ytvattenförekomster, framför allt genom inventering och åtgärdsförslag som leder till förbättrad rening av enskilda avlopp. Bebyggelse med mera som angränsar till grundvattenförekomster bör endast marginellt påverka grundvattnets kvantitet eller kvalitet så att varken kemisk eller kvantitativ status försämras. Befintlig bebyggelse och infrastruktur är dimensionerad utifrån dagens läge, och inte ett förhöjt grundvatten. Om grundvattennivån stiger kan det finnas behov av att sänka grundvattnet genom pumpning. Vid större ny exploatering kan detta alternativ inte anses vara hållbart. Ny bebyggelse och infrastruktur måste därför föregås av grundliga utredningar kring markförhållanden och grundvattennivåer.

Förutom risken för översvämning kan kraftigare nederbörd förhöja grundvattennivåerna och öka flödena i vattendragen. I Höganäs har man redan idag en del problem i händelse av extrem nederbörd. Görslövsån är känslig för högt havsvattenstånd och området kring ån samt kring dess biflöden översvämmas de gånger omfattande nederbörd sammanfaller med hög havsnivå i Skälderviken. Ökad nederbörd och håftigare regn innebär också att jorden kan få försämrad stabilitet. Förändrade tjäle- och grundvattenförhållanden kan påverka det grundläggande arbetet vid anläggning av bland annat ledningar och vägar.

På flertalet kuststräckor finns bebyggelse, VA-ledningar och annan infrastruktur som hotas av erosion i närtid.

Dessa är i huvudsak:

- Viken (VA-ledning)
- Lerberget (bebyggelse längs Skansvägen samt infrastruktur)
- Höganäs (bebyggelse och infrastruktur längs oskyddade delar av Lerbergsvägen och Kustvägen)
- Nyhamnsläge (bebyggelse och infrastruktur norr om Strandbaden)
- Rekekroken (väg)
- Jonstorp (bebyggelse och infrastruktur väster om hamnen och Skåneleden samt kvartersmark öster om hamnen)
- Häljaröd och Norra Häljaröd (fastigheter och infrastruktur)
- Lerberget (norr om hamnen hotas fastigheter)

Grundvattenresursernas skyddsvärde bedöms inte i dagsläget så prioriterat att det finns ett särskilt behov av att skydda dessa genom att upprätta vattenskyddsområden eller liknande. Detta motiveras med att dagens ordinarie system för vattenförsörjning inte bygger på lokala resurser och kommer inte heller att göra det inom överskådlig tid.

De identifierade grundvattenresurserna är alla utsatta för olika typer av risker och hot som härrör från verksamheter som finns inom respektive tillrinningsområde. En medvetenhet och kunskap om vattenresursernas värde och sårbarhet bör dock alltid finnas med i kommunens fysiska planering, varvid den inventering och avgränsning av potentiella dricksvattenresurser inom Höganäs kommun som presenterats i detta arbete kan tjäna som underlag. Vidare ger miljöbalken alltid ett grundläggande skydd för mark och vattenintressen, oavsett om särskilda skyddsområden finns eller ej.

Genom kommunens medlemsägande i Sydsvatten AB har kommunen tryggt sin vattenförsörjning inom överskådlig framtid. Kommunens VA-organisation bedöms vara anpassad till rådande förhållanden och för hanteringen av större kriser, men det finns ett behov av att se över rutinerna för insatser utanför ordinarie arbetstid och under semestertider. Det regionala ledningsnätet och delvis av det kommunala VA-nätet bedöms säkerställt, eftersom Sydsvatten har förstärkt leveranssäkerheten till kommungränsen och kommunen har anlagt och planerar för ytterligare VA-ledningar. Det finns dock geografiska områden inom kommunen som behöver ses över, där det idag finns risk för störningar.

Det bedöms finnas ett behov av att öka kunskapen om ledningsförnyelse och riskerna för kvalitetsförsämringar. Därför föreslås att en utredning genomförs för att skapa ett underlag för att bedöma de tekniska och hälsomässiga riskerna i distributionsnätet, vilken sedan bör utgöra underlag för en tidsplanerad och kostnadsbedömd åtgärdsplan för ledningsförnyelse.

ALLMÄNT OM VA

Sveriges kommuner står inför stora utmaningar när det gäller vatten- och avloppsförsörjningen. Hälften av landets sjöar och vattendrag klarar inte kraven för god status enligt vattendirektivet. Utsläpp av fosfor och kväve medför övergödning av sjöar och hav. Klimatförändringar ger ökade nederbörds mängder och kraftigare regn. Efterföljande översvämningar kan orsaka utsläpp av avloppsvatten och risk för att bad- och dricksvatten förorenas av virus, bakterier eller parasiter såsom Cryptosporidium och Giardia.

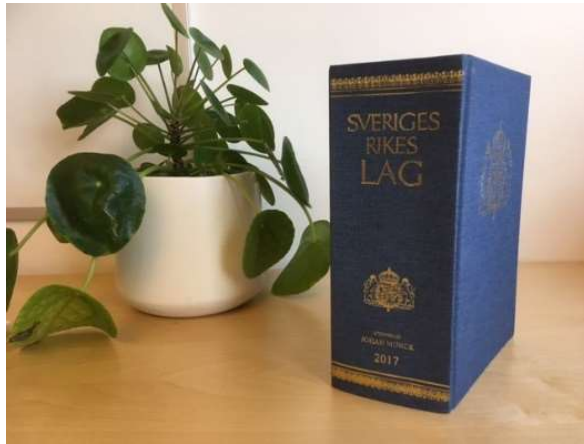
På landsbygden i Sverige finns det minst 400 000 enskilda avlopp som behöver åtgärdas av både hälso- och miljöskäl. Sedan lagen om allmänna vattentjänster trädde i kraft 2007 har förväntningarna på att kommunen ska ordna VA-försörjningen genom allmänna anläggningar ökat. Detta beror sannolikt på formuleringen i vattentjänstlagen, som säger att kommunen är skyldig att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang när det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Genom EU:s ramdirektiv för vatten läggs grunden för ett gemensamt regelverk för skyddet av inlandsvatten, kustvatten och grundvatten. Alla grund- och ytvattentäkter som försörjer fler än 50 personer alternativt levererar mer än 10 m³/dygn ska enligt vattendirektivet ha ett godtagbart skydd. Även de nationellt initierade miljömålen ”Levande sjöar och vattendrag” samt ”Grundvatten av god kvalitet” innehåller krav på vattenskyddsområden och skyddsbestämmelser.

LAGSTIFTNING

PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL) 2010:900

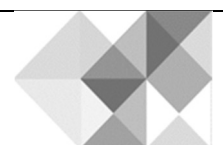
Plan- och bygglagen innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten. Bestämmelserna syftar bland annat till att främja en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. I de kommunala planerna, det vill säga i översiktsplan, fördjupad översiktsplan, planprogram, detaljplaner och områdesbestämmelser, görs en avvägning mellan olika intressen och beslutas hur mark- och vattenområden får användas inom kommunen.

I översiktsplanen framgår hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och miljö kvalitetsnormer, vilket innefattar dagvattnets påverkan på berörda vattenförekomster vid planering av den fysiska miljön. I översiktsplanen är det särskilt viktigt att visa vilka förutsättningar dagvattenhanteringen har vid val av nya exploateringsområden.

Översiktsplanen är inget juridiskt bindande dokument vilket innebär att en detaljplan tas fram för markens användning inom ett avgränsat område. Om dagvatten är identifierat som ett problem som behöver lösas för att marken ska vara lämplig för ändamålet, är det kommunens skyldighet att visa hur problemet löses vid genomförande av planen. När det blir aktuellt att ta fram en ny översiktsplan används bland annat innehållet i vattentjänstplanen för att ta fram riktlinjer för kommunens tekniska försörjning.

Planeringsinriktningarna i den gällande översiktsplanen är:

- Rusta VA-systemet för framtida havsvattenhöjningar och ökad nederbörd.
- Minska VA-systemets påverkan på kommunens grundvatten- och ytvattenförekomster.
- Arbeta med att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för vatten i kommunen, Görslövsån och Oderbäcken ska prioriteras.
- Skapa en beredskap för erosion, ökad nederbörd och en buffert mot översvämningar.
- Säkerställ eller anpassa samhällsviktiga funktioner i kustnära läge.
- Skapa plats för fördröjning av dagvatten både i befintliga och nybyggda områden.
- Förbered för höjd havsnivå.

MILJÖBALKEN (1998:808)

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling för nuvarande och kommande generationer. Miljöbalken ska tillämpas så att människors hälsa och miljö skyddas mot skador. Det anges att mark och vatten ska användas långsiktigt där hushållning med material, råvaror och energi ska främjas. Värdefulla natur- och kulturmiljöer ska skyddas och den biologiska mångfalden bevaras. Inom kommunen finns ett antal skyddade områden enligt miljöbalken. Det finns fyra områden med beträdnadsförbud samt 13 naturreservat. De flesta naturreservaten ligger i kustnära läge. Inom kommunen finns sju Natura 2000-områden: Jonstorps-Vegeåns mynning, Nordvästra Skånes havsområde, Kullaberg, Möllehässle-Kullens havsbad, Skälderviken, Skäldervikens östra klippkust och Zackows mosse. Vid utvärderingen av påverkan från verksamheten och/eller vid genomförande av åtgärder bör det undersökas hur dessa skyddade områden kan komma att påverkas.

LAGEN OM ALLMÄNNA VATTENTJÄNSTER (LAV 2006:412)

Lagen syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljö. Lagen redogör även för kommunens och den enskildes rättigheter och skyldigheter inom verksamhetsområdet samt hur avgifter för VA-anläggningen tas ut. Lagen om allmänna vattentjänster är den mest styrande för VA-verksamheten och avstämning mot denna lag behöver göras i allt planeringsarbete, både inom och utanför verksamhetsområdet.

LIVSMEDELSLAGEN (2006:804)

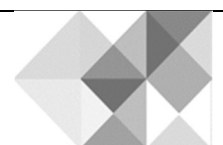
Livsmedelslagen syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel. Livsmedel jämföras i lagen med vatten, från den punkt där det tas in i vattenverket till den punkt där värdena ska iaktas enligt rådets direktiv 98-83-EG och rådets direktiv (EU) 2020/2184. Kommunen har ingen egen dricksvattenproduktion, men däremot anläggningsdelar för distribution, vilka omfattas av denna lagstiftning.

VATTENDIREKTIVET

EU:s ramdirektiv för vatten, vattendirektivet, trädde i kraft år 2000 och är nu införlivat i svensk lagstiftning, främst i Vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660). Direktivet syftar till att öka skyddet för yt-, kust- och grundvatten. Medlemsstaterna ska arbeta för en hållbar vattenanvändning, förbättra kvaliteten för de vattenmiljöer som är påverkade och skydda de vatten som har god status idag. Inga vatten får försämrats.

VATTENFÖRVALTNINGSFÖRORDNINGEN (SFS 2004:660)

I vattenförvaltningsförordningen beskrivs hur avrinningsområdena är organiserade samt vilka myndigheter som är ansvariga för att följa upp och rapportera vattnets status. I förordningen anges att varje vattenmyndighet ska fastställa kvalitetskrav så att tillståndet i vattenförekomsten inte försämrats och så att alla vattenförekomster uppnår god status senast den 22 dec 2015. Denna möjlighet har nyttjats och tiden har nu utsträckt till 2027. Vattenmyndigheten får vid vissa speciella omständigheter besluta att kvalitetskraven ska uppfyllas vid en senare tidpunkt, bland annat om det inte är möjligt av tekniska skäl eller med rimliga kostnader.

BADVATTENDIREKTIV (2006/7/EG)

Badvattendirektivet innehåller bland annat bestämmelser om kontroll och klassificering av badvattnets kvalitet. Syftet är att bevara, skydda och förbättra miljön och skydda människors hälsa. EU:s medlemsstater ska klassificera badvatten som *dåligt, tillfredsställande, bra* eller *utmärkt*. Allt badvatten ska vara åtminstone tillfredsställande, och på sikt bör åtgärder vidtas för att öka det antal badvatten som klassificeras som bra eller utmärkta.

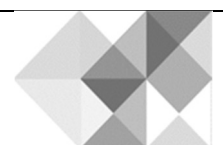
BADVATTENFÖRODNINGEN (2008:218)

I badvattenförordningen anges att en kommun inför varje badsäsong ska identifiera de vattenförekomster inom kommunen, där ett stort antal personer kommer att bada under den kommande badsäsongen. De ska upprätta ett badvattenregister och besluta om en kontrollplan för provtagning och bedömning av varje badvattens kvalitet. Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter ska tillämpas vid förvaltning av badvattenkvaliteten enligt Badvattenförordningen (2008:218). Föreskrifterna ska tillämpas på de badvatten som kommunerna har förtecknat i sina badvattenregister som EU-bad.

NULÄGE HÖGANÄS

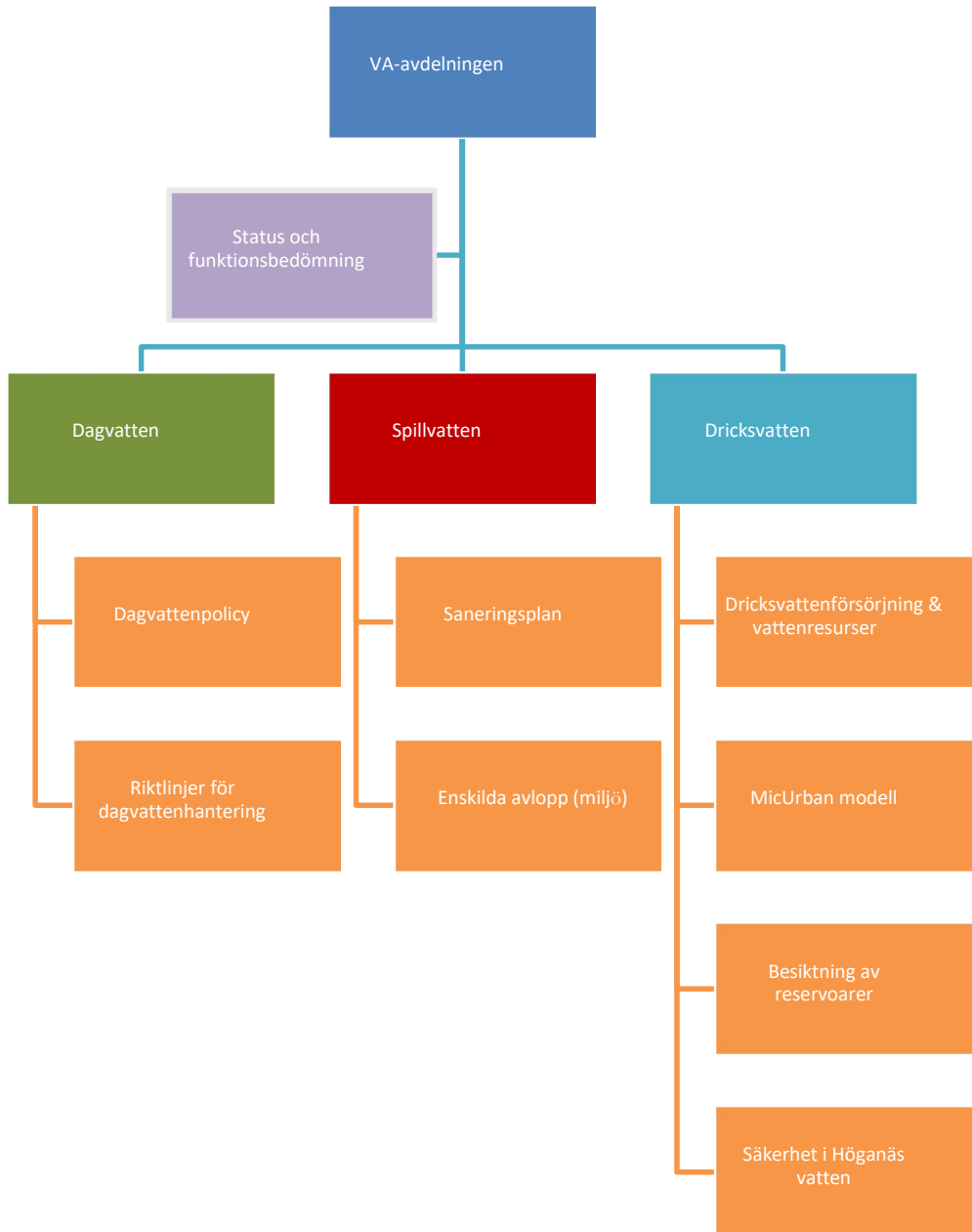

Höganäs kommun har i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster (LAV 2006:412) ordnat vattenförsörjning och avlopp till skydd för människors hälsa och miljö i stora delar av kommunen. Det är VA-avdelningen inom Teknik- & fastighetsförvaltningen som har huvudansvaret för att uppfylla detta. Merparten av kommunens invånare är anslutna till kommunens allmänna nät och är därmed inom vad som benämns som verksamhetsområdet för VA. Det finns dock delar inom verksamhetsområdet som bara omfattar dricksvatten och andra delar som inte omfattas av dagvatten.

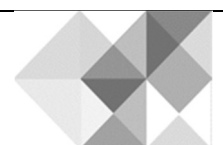

ORGANISATION

Figuren illustrerar underlagsutredningar och dokument som har arbetats fram av VA-avdelningen och andra avdelningar inom kommunen.

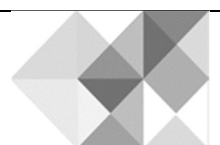

KOMMUNALA VA-ANLÄGGNINGAR

Dricksvatten	Dagvatten	Avloppsvatten
4 nedlagda vattenverk	9 pumpstationer	60 pumpstationer, varav 49 har bräddmöjligheter
6 reservoarer		1 reningsverk
6 tryckstegringsstationer		
Ledningsnät		
392 km	212 km	353 (inklusive tryck- och vakuumledningar)

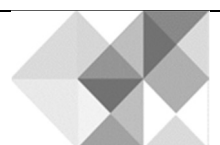
Dagens VA-system och dess påverkan på omgivningen kan kortfattat sammanställas i följande punkter:

- VA-systemet är generellt i god kondition och har en god funktion och säkerhet. Inventeringar och analyser visar att systemets status generellt är god. Det finns dock områden där det saknas kunskap, och där går det inte att bedöma konditionen eller riskerna.
- Kommunens dagvattennät är i dagsläget nästan fullt utnyttjat. Med ökad bebyggelse och exploatering ökar belastningen på dagvattennätet. En medveten planering krävs för att undvika att systemet når sin kapacitetsgräns.
- Mängden ovidkommande vatten i spillvattennätet är stort. Nästan hälften av allt spillvatten som når det kommunala avloppsreningsverket är dag- och dräneringsvatten. Reningsverket får därmed hantera stora mängder spillvatten som egentligen inte behöver renas, vilket ökar risken för att orenat spillvatten bräddas ut i recipienten.
- Underhållet och förnyelsen av befintliga ledningar utförs inte i den takt som krävs för att långsiktigt behålla ledningarnas funktion och driftsäkerhet. Genom ökad kunskap om systemets status och långsiktiga behov kan akuta driftstörningar undvikas och ekonomin kan planeras långsiktigt.
- Det finns inget säkerställt skydd för grundvattnet. Kommunen har i dagsläget inget behov av grundvatten för kommunal dricksvattenproduktion, men dess värde som sådant behöver beaktas för kommande generationer. När det gäller enskilda dricksvattenbrunnar saknas det i många fall kunskap om vattnets kemiska status och i vissa fall finns konstaterade kvalitetsbrister som kan påverka människors hälsa.

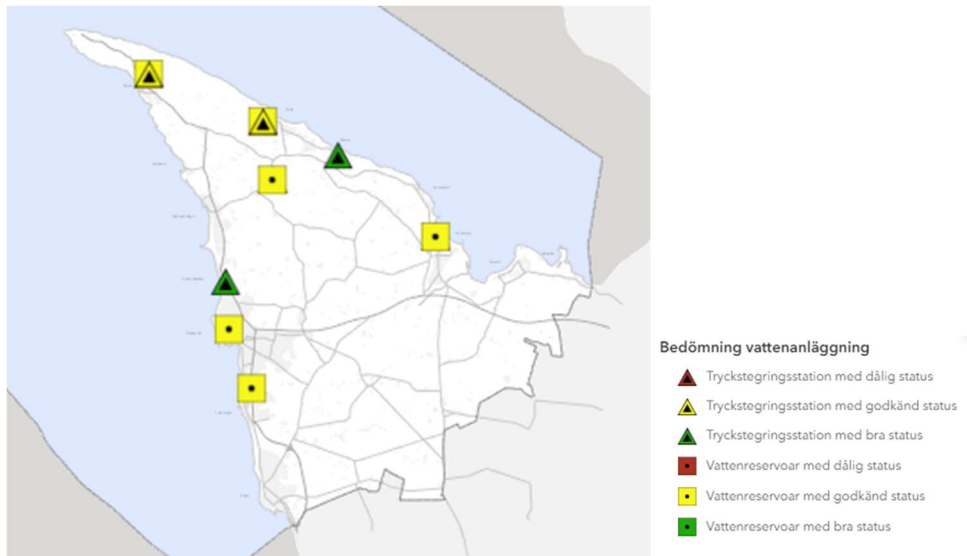

- Det finns cirka 500 enskilda avloppsanläggningar inom kommunen. Många enskilda avloppsanläggningar har brister, vilket kan leda till negativ påverkan på yt- och grundvatten.
- Vattenförekomster som finns angivna i vattendirektivet uppnår i dagsläget inte god status. Sedan år 2000 finns ett EU-direktiv (ramdirektivet för vatten), som nu är implementerat i miljöbalken och plan- och bygglagen. Genom detta har samhället ett ansvar att se till så att de utpekade vattenförekomsterna uppnår god ekologisk status senast år 2027.

DRICKSVATTEN

Anläggningar för dricksvatten, se mera detaljerat i Vattentjänstplanen 2024/Story map.

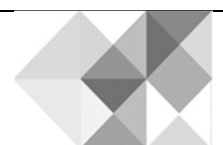
Kommunens dricksvatten levereras av Sydsvatten AB, som ägs gemensamt av 17 kommuner i västra Skåne. I kommunen finns sex vattenreservoarer, varav fyra högreservoarer (vattentorn). Det finns även fyra nedlagda vattenverk de används idag som tryckstegringsstationer. Utöver de nerlagda vattenverken finns ytterligare två tryckstegringsstationer samt andra anläggningar.

Höganäs kommun har sedan mitten av 1980-talet ställt om från att ha haft egen dricksvattenproduktion till att köpa vatten från Sydsvatten AB. Vattnet kommer via en åtta mil lång tunnel, från sjön Bolmen ner till Ringsjöverket i Stehag. Där behandlas vattnet innan det pumpas vidare via Örbyfältet till Höganäs kommun.

Kommunen har gjort besiktningar av reservoarer regelbundet senast 2022–2023, samt gjort en inventering med en åtgärdsplan för att öka skalskyddet (larm, läs med mera). För dricksvattennätet finns det även en datormodell, där olika driftförhållanden, förändringar med mera kan simuleras. Under 2012 har det gjorts en klassning av vattentillgångarna samt en genomgång av sårbarheten i systemet. Kontroll på dricksvatten görs kontinuerligt och provtagningen sker enligt en egenkontrollplan.

KLASSNING AV VATTENTILLGÅNGAR OCH SÅRBARHETSANALYS AV VATTENSYSTEMET

Mot bakgrund av att kommunen är ansluten till Sydsvatten har det funnits behov av att genomföra en anpassad vattenförsörjningsplan, i syfte att klarlägga om vattenresurserna har ett framtida värde för kommunal vattenförsörjning, samt att genomföra en sårbarhetsstudie för att bedöma hur robust dagens organisation och system är.

I kommunen saknas större ytvattentillgångar som kan vara av intresse för vattenförsörjning i större skala. Av de sex identifierade grundvattenresurserna innehåller fem före detta kommunala vattentäkter. De har alla haft kvalitetsproblem, vilket bidrog till att den kommunala vattenförsörjningen numera ombesörjs av Sydsvatten AB, via ledning från Örbyverket i Helsingborg.

Grundvattenresursernas skyddsvärde bedömdes inte i dagsläget som så prioriterat att det finns ett särskilt behov av att skydda dessa genom att upprätta vattenskyddsområden eller liknande. Detta motiveras med att dagens ordinarie system för vattenförsörjning inte bygger på lokala resurser och kommer inte heller att göra det inom överskådlig tid.

De identifierade grundvattenresurserna är alla utsatta för olika typer av risker och hot som härrör från verksamheter som finns inom respektive tillrinningsområde. En medvetenhet och kunskap om vattenresursernas värde och sårbarhet bör dock alltid finnas med i kommunens fysiska planering.

Den inventering och avgränsning av potentiella dricksvattenresurser inom Höganäs kommun som presenteras i detta arbete kan tjäna som underlag. Vidare ger miljöbalken alltid ett grundläggande skydd för mark och vattenintressen, oavsett om särskilda skyddsområden finns eller ej.

Genom kommunens medlemsägarande i Sydsvatten AB har kommunen tryggt sin vattenförsörjning inom överskådlig framtid. Kommunens VA-organisation bedöms vara anpassad till rådande förhållanden och för hanteringen av större kriser, men det finns ett behov av att se över rutinerna för insatser utanför ordinarie arbetstid och under semestertider.

Sydsvatten har förstärkt leveranssäkerheten fram till kommungränsen. Det regionala ledningsnätet och delar av det kommunala VA-nätet bedöms också som säkerställt. Kommunen har anlagt och har planer för ytterligare huvudledningar. Det finns dock några områden inom kommunen som bör ses över, där det kan vara risk för störningar.

Det bedöms finnas ett behov av att öka kunskapen om ledningsförnyelse och riskerna för kvalitetsförsämringar. Därför föreslås att en utredning genomförs för att skapa ett underlag för att bedöma de tekniska och hälsomässiga riskerna i distributionsnätet, vilken sedan bör utgöra underlag för en tidsplanerad och kostnadsbedömd åtgärdsplan för ledningsförnyelse.

ENSKILD VATTENFÖRSÖRJNING

Det finns idag ingen samlad kunskap om hur dricksvattenkvaliteten är för de kommuninvånare som har eget vatten. De som bor utanför verksamhetsområdet saknar oftast både kommunalt vatten och kommunalt avlopp. Men det finns även områden dit kommunalt vatten har dragits, men där fastigheterna har egna avloppsanläggningar.

NÖDVATTEN

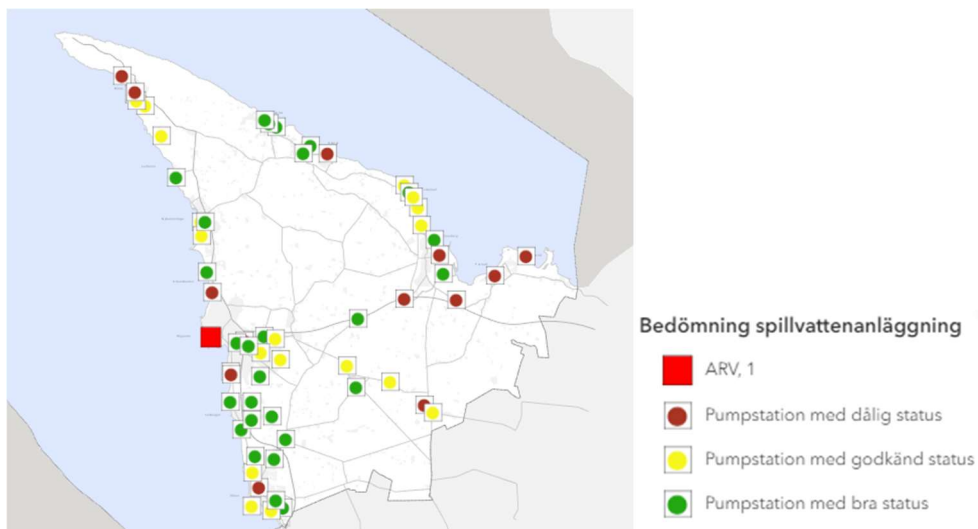
Höganäs kommun har en nödvattenplan som ska aktiveras när det krävs. Nödvattenplanen är av säkerhetsskäl inte en publik handling. Under 2023 kommer Nödvattenplanen att aktualiseras.

BRAND- OCH SLÄCKVATTEN

I kommunen finns ingen brand- och släckvattenplan. Kommunens vattenledningsnät agerar också som brandvattennät med brandposter på var 100-150de meter i tätorter. Utanför detta brandvattennät används tankbil för att förse släckbil med vatten.

Släckvatten är det vatten som blir kvar efter att branden släckts. Detta kan vara ett problem då vattnet är smutsigt och kontaminerat. Vid brand i industrier och andra företag samlas vattnet upp genom invallning och utrustning avsedd för detta ändamål. Samt att dagvattenbrunnarna tätas för att förhindra släckvatten komma ner i dag- och spillvattenledningar. Vid bränder i böningshus brukar detta inte vara några problem då det inte används så mycket vatten vid släckning.

SPILLVATTEN

Anläggningar för spillvatten, se mera detaljerat i Vattentjänstplanen 2024/ Story map

Allt avloppsvatten pumpas till kommunens enda avloppsreningsverk, vilket ligger i hamnområdet i Höganäs. Reningsverket har tillstånd för 35 000 pe (personequivivalent) och behandlar i medeltal ca 8 400 m³ avloppsvatten per dygn. Personequivivalent är med enkelt uttryck föroreningsbelastningen som motsvarar mängden som en person avger schablonmässigt på ett dygn. Totalt finns det 60 pumpstationer för avloppsvatten, varav 49 har bräddmöjligheter.

När bräddning sker i en pumpstation är det nästan uteslutande beroende på hydraulisk överbelastning i samband med stora nederbördsmängder. Registrering vid bräddning görs vid 38 pumpstationer. Nödavlopp på ledningsnätet finns vid två platser, här görs ingen registrering.

AVLOPPSVATTENRENING

Höganäs avloppsreningsverk har sedan det togs i drift (1972) byggts om och ut. Under början av 1990-talet med biologisk kväve- och fosforrening. Höst-vintern 2008–2009 kompletterades reningsverket med två nya sedimenteringsbassänger. Reningsverket har mekaniskt, kemiskt och biologiskt behandlingssteg och behandlar cirka 8 400 m³ avloppsvatten per dygn. Vilket motsvarar i medeltal cirka 22 600 pe. Av detta utgör en del av belastningen (6 000 pe) av industriavlopp.

Rötslam som produceras under reningsprocessen innehåller näringsämnena fosfor, kväve och mullbildande ämnen som är bra då grödor ska växa. Slammet är REVAQ-certifierat, vilket är ett certifieringssystem som har tagits fram av Svenskt Vatten tillsammans med LRF, Lantmännen och dagligvaruhandeln. Att arbeta enligt REVAQ innebär att hela tiden jobba på ett kvalitetssäkrat sätt för att kvaliteten på slammet ska bli ännu bättre.

Under rötningsprocessen av slammet bildas biogas, som sedan sommaren 2012 levereras till Höganäs AB, som förbrukar det i sin framställning av vätgas. Bolaget levererar i sin tur spillvärme tillbaka, som används för uppvärmning av röt-kammare och personalutrymmen. Reningsverket klarar idag sina uppsatta villkor, vilket omfattar bland annat gränsvärden för utsläppshalter av organiskt material (BOD), kväve och fosfor. Det har även visat sig att kapaciteten har varit större än vad det har varit dimensionerat för. Verket bedöms inte stå inför några större utbyggnadsplaner utan anses klara den belastning som tillståndsansökan omfattar.

Det renade avloppsvattnet från reningsverket medförde 2022 totalt 21,50 ton kväve och cirka 1 ton fosfor. Av mängden avloppsvatten som renas i reningsverket är cirka 40 % så kallat ovidkommande vatten, vilket består av felkopplat dag-, dräneringsvatten, och/eller inläckande grundvatten mm.

Det finns ingen uppgift om de enskilda avloppens belastning i Höganäs kommun, men Havs- och Vattenmyndigheten skriver: "I Sverige finns nära 1 miljon fastigheter som saknar anslutning till ett kommunalt avloppsnät... uppskattar SMED i en rapport från 2011 utsläppen från de enskilda avloppen till 287 ton fosfor och 2 900 ton kväve per år." Med samma förhållande ger det en uppskattning enligt nedan.

Utsläpp	Anslutna personer	Kväve	Fosfor
Avloppsreningsverk	25 258	22 ton	1 ton
Enskilda avlopp	ca 2 100	2-4 ton	0,20-0,33 ton

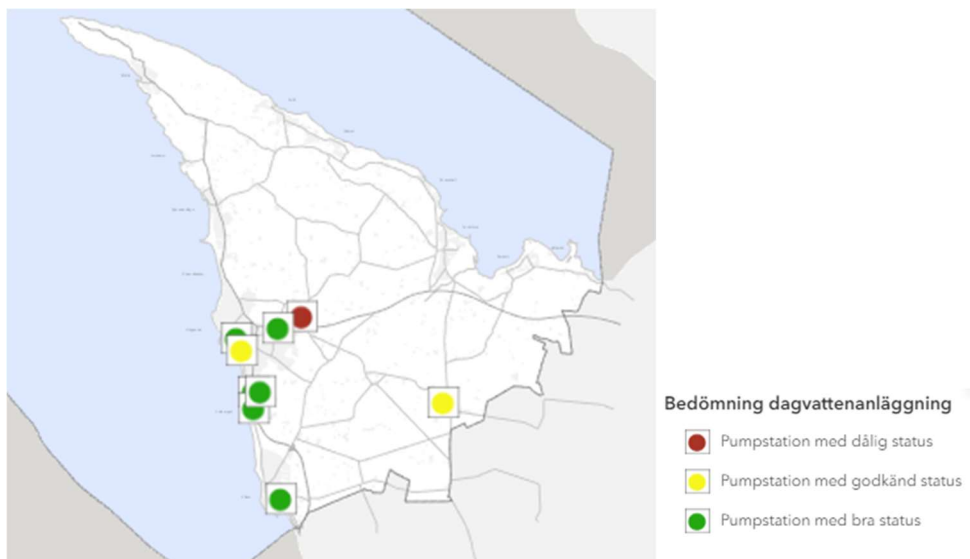
Uppskattning av de enskilda avloppens utsläpp av kväve och fosfor under året 2022.

Alla kommunens invånare är anslutna till någon form av spillvattenhantering, antingen till det kommunala nätet eller till någon form av enskild avloppshantering. Utredningsarbeten har utförts både avseende det kommunala nätet och de enskilda avloppen. För mer information om enskilda små avlopp se bilagan Riktlinjer för små avlopp.

DAGVATTEN

Anläggningar för dagvatten, se mera detaljerat i *Vattentjänstplanen 2024/Story map*

Dagvatten är ytligt avrinnande vatten i form av regnvatten och smältvatten. Nederbördsvattnet tränger inte in i marken, utan avrinner på ytan.

Dagvatten i Höganäs kommun leds till största delen direkt via dagvattenledningar till recipienter och vattendrag. En del dagvatten hanteras lokalt inom kvartersmark eller allmän platsmark.

Vid hantering av dagvatten måste man ta hänsyn till vissa specifika faktorer:

- Dagvattenflödet är ojämnt fördelat över året. Större delen av året står dagvattenledningarna tomma, medan vid häftiga regn och kraftig snösmältning fylls de till bredden.
- Föroreningstransporten är också ojämn. I början av ett regn och särskilt efter en torrperiod sköljer dagvattnet rent hårdgjorda ytor och mängder av smutsiga partiklar följer med vattnet. Mot slutet av ett regn och en regnig period är dagvattnet istället relativt rent.
- Dagvattnets mängd och föroreningsinnehåll varierar betydligt mellan olika områden, bland annat beroende på andelen hårdgjorda ytor och verksamheten inom området.

Det befintliga ledningsnätet saknar ofta kapacitet för ytterligare påkoppling av dagvatten. Detta gäller även dikningsföretag och bäckar som kan vara känsliga för ökat flöde, men också för föroreningar. Därför måste dagvattenhanteringen ändras från direkt avledning i dagvattenledningar till att fördröjas i öppna anläggningar. Avrinning från åkermark och naturmark utanför bebyggda områden omfattas inte av begreppet dagvatten. I kommunen finns det nio pumpstationer för dagvatten. Avledningssystem för dagvatten ska utformas så att dagvattenpumpstationer undviks så långt det är möjligt.

De största recipienterna för dagvattnet är Görslövsån, Skälderviken och Öresund. Det finns en naturlig vattendelare i den västra delen av kommunen, vilket gör att merparten av nederbördsvattnet avleds direkt eller via Görslövsån till Skälderviken.

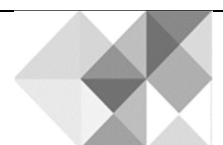
Dagvattensystem finns främst i tätorterna och har huvudsakligen avrinning till Öresund och Skälderviken. Det finns ett utbyggt dagvattensystem i de större orterna inom kommunen. I många fall är dessa utnyttjade till sin maximala kapacitet, varför det kommer att krävas åtgärder för att fördröja dagvattnet om ytterligare fastigheter ska anslutas. Samtidigt behöver förväntade klimatförändringar och målen om att alla ytvatten ska uppnå god ekologisk status senast år 2027 vägas in i dagvattenhanteringen.

Reningen av dagvatten ska i första hand ske genom öppna lösningar, med hänsyn till recipientens känslighet och vilken typ av område som avvattnas. De olika delområdena avleds till antingen Öresund eller Skälderviken, där varje utsläppspunkt är klassificerad utifrån dess känslighet för närsalter, föroreningar och flöden. Dagvattnets mängd och föroreningsinnehåll varierar betydligt mellan olika områden och är beroende av arean av hårdgjorda ytor och verksamheten inom området. Markinfiltration av förorenat dagvatten får inte tillämpas inom känsliga områden.

Fördröjningsmagasinen kan förutom den hydrauliska funktionen att fördröja och utjämna även rena dagvattnet innan det når recipienten. Grus, slam och andra övriga tunga partiklar som når fördröjningsmagasinet sjunker i magasinbotten och sedimenteras. Det måste finnas en skötselplan för underhåll och hantering av fördröjningsmagasin. Genom öppen dagvattenhantering nyttjas naturens hanteringsätt om dagvatten det vill säga avrinning över vegetationsytor, infiltration, avdunstning, avrinning i öppna vattendrag och fördröjning i våtmarker och utjämningsmagasin.

Vid skapande av nya öppna dagvattenanläggningar ska dessa, så långt det är möjligt, utformas så att de får ett skönhets- och rekreationsvärde men även så att natur- och kulturvärden tas tillvara. Dagvattenanläggningar ska utformas och dimensioneras i enlighet med gällande branschpraxis. Vid planering av nya exploateringsområden ska principen för lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) vara med i tidigt skede. Vid varje detaljplan som tas fram, eller ändras, ska redovisning göras i planens genomförandebeskrivning hur eventuell fördröjning och rening av dagvatten från planområdet ska hanteras. En plan får inte antas utan att dagvattenfrågan är behandlad. Mer information finns i bilagan Riktlinjer för dagvattenhantering i Höganäs kommun.

Granulat från konstgräsplaner är den näst största källan till utsläpp av mikroplast i Sverige, med ett läckage på cirka 2 300–3 900 ton per år enligt beräkningar från IVL Svenska Miljöinstitutet. Granulatet, vilket oftast består av återvunna bildäck eller vulkaniserat industrigummi, sprids från konstgräsplanerna med regnvatten, vind och vid skötsel, till exempel snöröjning. När mikroplaster hamnar i vatten kan det dra till sig giftiga ämnen som redan släppts ut i naturen. Vattenlevande djur som råkar äta mikroplasten får då i sig gifterna. Dessutom blir de mätta utan att ha fått i sig någon näring och dör sedan av svält.

ANLÄGGNINGSTATUS

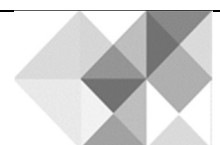
En utrednings av spillvattenätet utfördes 2019, i syfte att kvantifiera ovidkommande vatten och bräddningar samt för att rekommendera åtgärdsförslag för de enskilda orterna inom kommunen. Prioriteringar och utförande av åtgärder har formulerats utifrån nationella och regionala miljömål, samt förekommande lagar och direktiv. För jämförelsen mellan de olika orterna har nyckeltal tagits fram, både för spillvattensystem och recipienter.

Utifrån utredningen i saneringsplanen har det framkommit vilka områden som bör prioriteras. En åtgärdsplan för den kommande perioden har tagits fram.

Prioriteringen kommer att fokuseras på:

- Spåra förluster av vatten på vattenledningsnätet. Det finns ett planerat arbete att lokalisera läckage med hjälp av bland annat överflygningar med radarscanning.
- Undersöka vattenkonsumtion i delområden där det förbrukas ovanligt mycket vatten. Områdena som kopplas till SP4 Centralförrådet Höganäs, SP44 Mölle, SP48 Stenedal, SP63 Svanshall och delvis SP70 Svartelandsvägen, ligger förbrukningen dubbelt så högt i förhållandet till normalkonsumtionen.
- Eftersöka kapacitetsfel eller andra fel i pumpstationerna SP20 Lerberget samt SP4 Centralförrådet Höganäs. Nyckeltal på mängden ovidkommande vatten visar på att det inte stämmer överens med pumpkapaciteten.
- Lokalisera ovidkommande vatten enligt resultat från nyckeltal.
- Spåra inträngande havsvatten i Jonstorp med hjälp av salthalt samt konduktivitet i utvalda pumpstationer.

Mer detaljerad kartläggning av undersökningarna går att finna i saneringsplanen som finns länkad i vattentjänstplanen.

EKONOMI

ANLÄGGNINGSVÄRDE

De äldsta delarna i VA-systemet är från tidigt 30-tal och de nyaste endast något år gamla. Eftersom många av de tidiga investeringarna i VA-anläggningen är direktavskrivna finns det inget riktigt bokfört värde på hela VA-anläggningen.

INVESTERING OCH EKONOMI

Den tekniska livslängden för de olika anläggningsdelarna varierar mellan 40 och 100 år. Anläggningsdelarna utgörs av byggnadsstommar och nedgrävda ledningar. För de övriga komponenterna är livslängden vanligtvis 10 till 25 år. Den ekonomiska avskrivningstiden bestäms genom komponentavskrivning vilket innebär att samtliga komponenter ska ha ett ekonomiskt värde under hela sin livslängd.

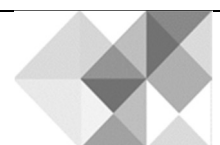
VA-avdelningen prioriterar investeringar som minskar drift- och underhållskostnaderna så att de totala kostnaderna för drift och kapitalkostnaderna inte ökar. Vid en ökad investeringstakt förbättras kvaliteten på VA-anläggningen, vilket på både kort och lång sikt är bra. Detta medför att VA-anläggning uppfyller de mål som VA-avdelningen har utan att VA-taxan ökar mer än konsumentprisindex då det sker en omfördelning av driftkostnad till kapitalkostnad.

EKONOMISKA SLUTSATSER

I dagens VA-system finns det ett stort ekonomiskt värde, som behöver underhållas för att kunna vidmakthålla dagens i många fall goda tekniska status. I det avseende det finns brister eller okunskap behöver detta åtgärdas. Detta för att kunna fortsätta leverera en god dricksvattenkvalitet på ett säkert sätt samt att kunna rena avloppsvattnet på ett hållbart sätt.

Det är även av stor vikt att arbetet med att minska VA-systemets påverkan på kommunens grundvatten- och ytvattenförekomster, samt att förvalta och skydda dessa resurser för kommande generationer fortsätter.

VA-systemet står väl rustat för framtida havsvattenhöjningar, men man behöver fortsätta arbetet med prioritering av nederbördspåverkan på spillvattensystemet samt att säkerställa kapaciteten i dagvattensystemen.

VA-FÖRSÖRJNING UTANFÖR NUVARANDE VERKSAMHETSOMRÅDE

Inom områden som inte berörs av VA-utbyggnad kommer VA-försörjningen i de flesta fall att baseras på enskilda avlopp och egna dricksvattenbrunnar.

En fastighetsägare eller en grupp av fastighetsägare kan efter särskild prövning beviljas tillstånd att ansluta till det kommunala VA-nätet, trots att fastigheten eller fastigheterna ligger utanför kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Grundförutsättningen för att beviljas tillstånd är att det måste vara tekniskt och praktiskt möjligt. Kommunens ledningsnät och reningsverk måste till exempel ha tillräcklig kapacitet.

Ansökan om sådan anslutning lämnas till kommunens VA-avdelning och om ansökan beviljas skrivs ett avtal som reglerar villkoren för anslutningen.

Den sökande ansvarar själv för alla kostnader för grävning fram till anslutningspunkten, samt alla övriga kostnader som projektet för med sig. Detta kan vara avgifter för servitut, samfällighetsbildning eller eventuella konsultutredningar. Avgifter utanför verksamhetsområdet regleras i ”Avtal med fastighetsägare utanför verksamhetsområdet om inkoppling till den allmänna anläggningen”.

ENSKILT DRICKSVATTEN

Små dricksvattenbrunnar måste inte anmälas till eller kontrolleras av kommunen.

Miljöavdelningen har därför inte ett komplett register över enskilda brunnar. Enligt en grov uppskattning kan det dock finnas ca 300 enskilda dricksvattenbrunnar i kommunen, som används mer eller mindre regelbundet.

Erfarenhetsmässigt innehåller många dricksvattenbrunnar i kommunen någon förorening som kräver filter eller desinficering för att vattnet ska vara fullt tjänligt. Det finns till exempel ett stråk av fluor i berggrunden längs Skäldervikskusten, som gör att djupa borrar i området kan ha förhöjda fluorhalter. I andra delar av kommunen förekommer förhöjda nitrathalter i grundvattnet. Och nära kusten är förhöjd salthalt ett vanligt problem. För att undvika att framför allt barn utsätts för otjänligt dricksvatten erbjuder därför kommunen genom miljöavdelningen sedan mer än 25 år gratis vattenprovtagning till fastighetsägare som bor utanför verksamhetsområdet och har barn under ett år.

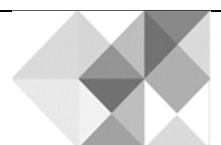
inom områden där kommunalt avlopp planeras, ska vara tidsbegränsade. Tidsbegränsningen anges till cirka två år efter planerad anslutning, eller högst 10 år.

Vid varje anmälningspliktig ändring eller ansökan om tillstånd av ett enskilt avlopp ska fastighetsägaren informeras om att kommunal anslutning är beslutad för fastigheten och att ersättning för den enskilda anläggningen inte kommer att lämnas vid anslutning.

KOMMUNAL UTBYGGNAD

Höganäs kommun anlidade konsultbolaget Tyréns för att undersöka behovet av utbyggnaden av kommunalt VA. Resultatet visar att det inte finns någon sammanhängande bebyggelse med tillräcklig hög känslighet för att rättfärdiga utbyggnad av VA-nätet. Rapporten om Behovsanalys av allmänna vattentjänster i Höganäs kommun går att läsa under länk i vattentjänstplanen.

I samband med reinvestering i befintligt vattenledningsnät där det inte finns något utbyggt spillvattenledningsnät kan detta byggas ut om det bedöms vara miljömässigt och ekonomiskt motiverat samt tekniskt möjligt. Reinvestering sker i enlighet med VA-avdelningens prioriteringsplan.

GLOBALA MÅL

Kommunen har ett antal mål att förhålla sig till. Det finns både globala, nationella och lokala mål.

GLOBALA MÅL

Agenda 2030 innehåller de 17 Globala målen för hållbar utveckling, som den 25 september 2015 antogs av FN:s generalförsamling. Målen ska bidra till en socialt, ekonomisk och miljömässig hållbar utveckling och ska uppnås till år 2030 i världens alla länder.

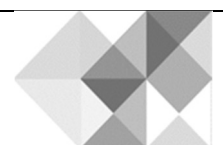
En del i VA-avdelningens strategiska arbete för att uppnå en hållbar vatten-, avlopps- och dagvattenförsörjning i Höganäs kommun togs beslutet att Agenda 2030 och de globala målen skulle utgöra en central del i vattentjänstplanen 2024. Av de 17 målen och 169 delmålen har 10 mål med 17 delmål valts ut.

2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål: 2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder

Genom att rena och ta hand om det näringsrika slammet från avloppsreningsverket på ett säkert sätt möjliggör vi att näringsämnen kan återföras till jorden, exempelvis genom spridning på åkrar som ett komplement eller ersättning till konstgjord gödning. Detta kretslopp är ett sätt att ta tillvara på jordens resurser och bidra till förbättrad jordkvalitet och ökad produktivitet inom jordbruket.

3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

Delmål: 3.3 Bekämpa smittsamma sjukdomar

3.9 Genomför världshälsoorganisationens ramkonvention om tobaks kontroll

Vattenburna sjukdomar och olika typer av föroreningar i vattnet kan orsaka stora skador i samhället och naturen. Genom vår planering för en säker vattentillförsel och rening med löpande kontroller, bidrar vi till att motverka spridningen av sjukdomar samt säkerställer att vårt vatten är fritt från skadliga kemikalier och andra föroreningar.

6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla

Delmål: 6.1 Säkert dricksvatten för alla

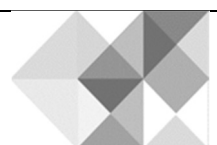
6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning

6.5 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem

Rent vatten och sanitet utgör kärnan av vår verksamhet men är även en grundförutsättning för allt levande på jorden. Vatten är också en förutsättning för till exempel produktion av livsmedel, brist på rent vatten kan därför vara förödande för vårt samhälle.

I Sverige har vi historiskt sett alltid haft god tillgång på vatten men vattnet utgör en resurs som vi måste vara rädda om. Höganäs kommun arbetar dagligen med att förvalta denna resurs genom att förse invånarna med rent dricksvatten och därefter rena det använda vattnet.

Vi säkerställer även att regnvattnet leds bort på ett säkert och miljömässigt sätt.

7. Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

Delmål: 7.3 Fördubbla ökningen av energieffektivitet

7.A Tillgängliggör forskning och teknik samt investera i ren energi

Tillgång till hållbar, tillförlitlig och förnybar energi och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar samhället står inför idag. Kommunen arbetar löpande med att förbättra processerna för att bli energieffektivare. Kommunen bidrar även till att öka tillgången till förnybar energi genom produktion av biogas från slammet i avloppsreningsverket. Biogasen som produceras används av Höganäs Energi för att producera spillvärme vilket används i reningsverkets processer. Kommunen använder också energi från solceller som finns placerade i anslutning till reningsverket.

8. Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

Delmål: 8.4 Förbättra resurseffektiviteten i konsumtion och produktion

Kommunens arbete för bättre resurseffektivitet speglas dels i styrningen av verksamheten till exempel genom ständiga energiförbättringar i verksamheten och kriterier för hållbara inköp, men även i hanteringen av de rester som uppkommer vid reningsprocessen.

Slammet från avloppsreningsverket har sedan länge hanterats på ett sådant sätt att Revaq-certifiering och därmed spridning på åkermark har varit möjlig. Genom detta arbete skapas därmed förutsättningar för återförsel av näringsämnen till jorden.

9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

Delmål: 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer

Höganäs kommun bidrar till målet genom fortlöpande arbete med att utvärdera, förbättra och vid behov utvidga infrastrukturen för VA-nätet inom verksamhetsområdet. Detta bidrar positivt till kommunens utveckling och invånarnas välbefinnande.

11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Delmål: 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering

11.4 Skydda världens kultur- och naturarv

11.6 Minska städernas miljöpåverkan

Höganäs kommun växer vilket är positivt men växande städer kan bidra till ökade påfrestningar på ekosystem. Inom kommunen rymms både ett marint reservat och ett Natura 2000 område som behöver kontrolleras och skyddas. Den snabba och stora inflyttningen ställer därför nya krav som behöver bemötas på ett hållbart sätt.

Denna hållbara stadsutveckling omfattar allt från planering och byggande av bostäder, till infrastruktur, återvinning och som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Kommunen bidrar inom alla dessa områden genom teknisk expertis, planering/utbyggnad av VA-nätet, kretsloppstänk vid reningsprocessen och utveckling av nya tekniker.

12. Säkerställa hållbara konsumtions och produktionsmönster

Delmål: 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling

12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar

För att kunna uppnå en hållbar utveckling krävs att vi minskar vårt ekologiska fotavtryck bland annat genom att ändra hur vi producerar och konsumerar varor och resurser. Inom Höganäs kommun styr vi våra inköp så att de sker på ett så hållbart sätt som möjligt.

Genom att samarbeta med skolorna i kommunen ges eleverna kunskap om vattnets och avloppets betydelse och påverkan på miljön. Vi hoppas på detta sätt bidra till att nästa generation har den medvetenhet och kunskap som krävs för att de ska kunna skapa en hållbar livsstil som bidrar till samhället.

13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser

Delmål: 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer

Att klimatet ändras är nog de flesta överens om idag. Förändringarna som väntas innebär bland annat ändrade havsnivåer, ökad nederbörd och en förändrad årsrytm men även sämre tillgång på dricksvatten. Med ett samhälle som hela tiden har ett ökat behov av vatten innebär detta stora utmaningar för Höganäs VA-verksamhet att anpassa sig till. Ledningsnäten för avlopp och dagvatten är dimensionerade för att hantera dagens volymer vilket kan innebära en sårbarhet vid förändrat klimat.

En ökad nederbörd ökar risken för översvämningar eller att avloppsreningsverket tvingas brädda (släppa ut) orenat avloppsvatten. Det kan även medföra att miljöfarliga ämnen från industrier och andra förorenade områden urlakas och följer med i dagvattnet. Dessa utsläpp kan i värsta fall påverka såväl yt- som grundvattentäkter.

Höganäs kommun arbetar aktivt för att identifiera och åtgärda risker och brister i ledningsnätet för att på så sätt vara förberedda för de ändrade förutsättningar som ett framtida klimat kan medföra.

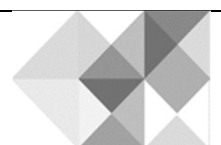

17. Stärka genomförandemedlen och revitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Delmål: 17.14 Stärk politisk samstämmighet för hållbar utveckling

Genom att arbeta med aktiviteter kopplat till hållbar utveckling samt främja utbyte av kunskap, expertis och teknik bidrar kommunen till att de Globala målen ska kunna bli verklighet.

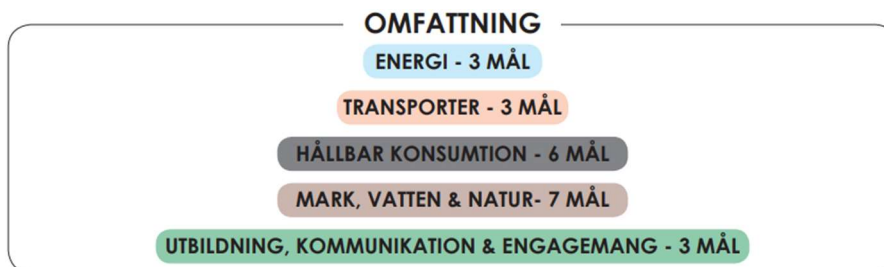

MÅL OCH RIKTLINJER

Kommunen har antagit ett miljöprogram som sträcker sig från 2016 till 2025. Miljöprogrammet omfattar 22 inriktningsmål fördelat på fem områden:

Målen syftar att minska miljöpåverkan från de kommunala verksamheterna. Flertalet av målen har betydelse för VA-planeringen, där vissa är mer ledande än andra.

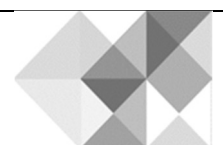
- Mål 2 innefattar effektivisering av drift.
- Mål 12 innefattar miljökrav vid upphandling av varor och entreprenader.
- Mål 13 innefattar god ekologisk status i vattendrag och sjöar.
- Mål 22 innefattar information till invånare om miljömedveten livsstil.

NATURVÅRDSPLAN FÖR HÖGANÄS KOMMUN

Höganäs kommun har 2017 antagit en reviderad naturvårdsplan. I denna är kartlagt värdefulla naturområden inom kommunen (100 områden) varav även vattendrag och värdefulla marina områden ingår. Vid utvärderingen av påverkan från verksamheten och/eller vid genomförande av åtgärder bör det undersökas hur dessa skyddade områden kan komma att påverkas.

ÖVERGRIPANDE MÅLSÄTTNINGARNA FÖR VA-ARBETET INOM KOMMUNEN

- VA-arbetet ska präglas av långsiktighet.
- Arbetet med VA-frågorna ska präglas av tydlighet.
- Näringsämnen ska återföras in i kretsloppet.
- VA-systemet ska vara robust, väl underhållet och därigenom driftsäkert.

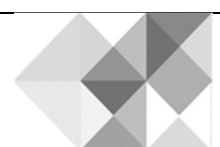
SVERIGES MILJÖKVALITETSMÅL

Sveriges riksdag har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål. Syftet med målen är att uppnå en miljömässigt långsiktigt hållbar miljö.

Några av dessa mål berör i hög grad vatten, nämligen:

- Ingen övergödning
- Grundvatten av god kvalitet
- Levande sjöar och vattendrag
- Hav i balans samt levande kust och skärgård.

I Skåne har Länsstyrelsen tagit fram åtgärdsplan för 2022–2025 som visar hur olika aktörer i Skåne kan bidra till att nå de nationella miljö kvalitetsmålen. I åtgärderna ingår bland annat att minska utsläppen av fosforföreningar, restaurering av vattendrag, upprättande av vattenförsörjningsplaner och att tillskapa långsiktigt skydd för skyddsvärda natur- och kulturmiljöer samt marina miljöer. De nationella och regionala miljömålen behöver beaktas i planeringen. Målet om att upprätta en vattenförsörjningsplan anses vara uppfyllt.

POLICY FÖR ATT NÅ MÅLEN

För att kunna uppfylla målsättningarna i vattentjänstplanen och verka för en långsiktig VA-hantering inom kommunen, prioriteras arbetet inom fem olika områden.

FÖRANKRING OCH PLANERING

VA-frågorna ska förankras i den politiska organisationen och hos tjänstepersoner.

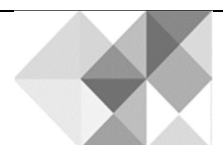
- Under varje mandatperiod ska en uppdaterad och aktualiserad vattentjänstplan med tidsatt planering tas fram.
- VA-frågorna ska hanteras tidigt i den fysiska planeringen.

LÅNGSIKTIGHET

För att säkerställa en hållbar utveckling ska den fysiska planeringen ha ett tidsperspektiv på flera generationer.

- Spill- och dagvatten ska renas och omhändertas lokalt innan de når recipienterna. Därigenom förbättras förutsättningarna för att kommunens vattenförekomster uppnår god ekologisk status inom utsatt tidsram.

- Vid all VA-planering ska hänsyn i första hand tas till miljö- och hälsoskyddsbehovet. Därefter föreslås en teknisk lösning för det identifierade behovet. Arbets sättet tydliggör vad som gäller för den enskilda och allmänna anläggningen.
- I planeringen ska hänsyn tas till framtida förändringar i väder-, havs- och grundvattensystemen. På så sätt erhålls en långsiktigt hållbar VA-försörjning samtidigt som vattenförekomsternas framtida värde säkras.

DOKUMENTATION OCH KUNSKAP

Dokumentation om VA-systemen ska finnas tillgänglig för tillsynsmyndigheten och VA-avdelningen.

- Tydlig information om VA-planeringen ska kunna lämnas till kommunens invånare. En kontinuerlig dialog ska samtidigt föras i syfte att öka invånarnas förståelse för vattenfrågor och reningsprocesser, och deras påverkan på hälsa och miljö.

ENERGI OCH RESURS

Verksamheten ska bedrivas energieffektivt och näringsämnen ska kunna återcirkuleras på ett säkert och miljömässigt sätt.

- Kommunen ska möjliggöra att näringsämnen i avloppsvattnet kan återföras till kretsloppet utan att det ger negativ påverkan på mark, vatten, djurliv eller människors hälsa.
- Såväl allmänna som enskilda VA-lösningar ska vara energieffektiva samt säkra ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt.
- Kommunen ska arbeta aktivt med uppströmsarbetet i ledningsnätet, det vill säga se till så att negativ påverkan från verksamheter och privata hushåll minskas.

SÄKERHET OCH UNDERHÅLL

VA-organisationen ska ha de resurser som krävs för att säkerställa att VA-systemen kan drivas på ett säkert och tryggt sätt idag och i framtiden.

- Det ska finnas god kunskap om ovidkommande vatten och bräddningar.
- Anläggningsavgifter och taxeutveckling ska följa behovet av åtgärder och investeringar för att säkerställa att VA-anläggningen inte påverkar människors hälsa och miljön negativt.
- VA-organisationens bemanning och investeringstakt ska möta de krav som ställs från myndigheter och från kommunens övriga avdelningar.

KRETSLOPP

För att nå kretsloppsmålen pågår ett ständigt arbete för att stärka och förbättra kretsloppet i naturen. Några exempel på vad som görs är arbetet med återförsl av näringsämnen från slam till jord, minskad vattenförbrukning, recirkulering av regnvatten och utredning om återanvändning av tekniskt vatten för vissa ändamål.

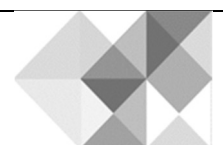

Slamåterförsl och REVAQ-certifiering

Rötslammet från avloppsreningsverket innehåller höga halter av näringsämnen. Slammet lämpar sig väl att sprida på åkrar istället för kemiska gödningsämnen. För att säkerställa att slammet inte innehåller några olämpliga ämnen och uppfyller nödvändiga kvalitetskrav har Höganäs kommun Revaq-certifierat sina processer.

Revaq ska säkra:

- att fortlöpande ytterligare förbättring av kvaliteten på det avloppsvatten som kommer till reningsverket och därmed på växtnäringen från slammet
- att alla aktörer erbjuds en öppen och transparent information om hur slammet producerats och om dess sammansättning
- att växtnäring från avloppsfraktioner produceras på ett ansvarsfullt sätt och att kvaliteten uppfyller fastställda krav.

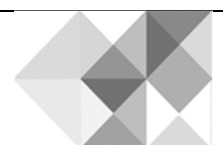
FORTSATT ARBETE

Inom arbetet med vattentjänstplanen har ett antal behov identifierats, det vill säga handlingar som behöver vidtas för att åtgärda brister eller trygga VA-försörjningen, samt frågeställningar som behöver belysas innan beslut kan tas om vidare åtgärder. Nedan följer en sammanställning av identifierade behov.

GENERELLT

- Uppdatera datadokumentation, eftersom det idag finns felaktigheter och avvikelser mellan databasen och verkligheten.
- Utredda om och i så fall i vilken utsträckning VA-systemen påverkar miljön.
- Miljökvalitetsnormer bevakas. Se vidare länk i vattentjänstplanen.
- Kommunens Miljöprogram följs. Se vidare länk i vattentjänstplanen.
- Badvattendirektivet. Se vidare länk i vattentjänstplanen.
- Baltic Sea Action Plan samt om åtgärder behöver vidtas och i så fall vilka.
- Utbyggnad av driftövervakningssystemet och hur dessa data ska hanteras, följas upp mm., för att analysera förnyelsebehoven och fastställa förnyelsetakten.
- Tydliggöra och förankra de framtida åtgärdsbehoven och vilka konsekvenser dessa får avseende ekonomi, organisation, miljö, mm.
- Undersökning av betydande miljöpåverkan, se bilaga som länkas i vattentjänstplanen.

DRICKSVATTEN

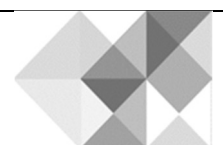
- Information om det enskilda dricksvattnet.
- Säkerställa leveranssäkerheten till Mölle, Arild och Jonstorp.
- Utredning av störnings- och kvalitetsrisker i distributionssystemet.
- Upprätta en reinvesteringsplan för distributionsnätet.

SPILLVATTEN

- Säkerställa bräddningarnas omfattning och betydelse.
- Tydlig och förankrad plan avseende VA-utbyggnad utanför verksamhetsområdet.
- Tydliggöra och planera för tillsyn av enskilda avlopp, utifrån gjord analys.
- Upprätta och implementera rutiner för störningshantering.
- Säkerställa och uppdatera flödesdata för revidering av saneringsplanen.
- Inarbetning av klimatpåverkan i spillvattenplaneringen.
- Upprätta en reinvesteringsplan för ledningsnätet.

DAGVATTEN

- Inarbetning av klimatpåverkan i dagvattenplaneringen.
- Hantering av dagvatten i samhällsplaneringen, d.v.s. implementering av riktlinjerna.

KONSEKVENSER AV VATTENTJÄNSTPLANENS GENOMFÖRANDE

Den totala kostnaden för de åtgärder som föreslås i åtgärdsplanen beräknas till över 700 miljoner kronor under perioden 2020 till 2035. Nedan redovisas de åtgärder och kostnader som föreslås fram till slutet av 2035. Tidsintervallet har valts för att det är en period som går att överblicka.

DRICKSVATTEN

Fram till slutet av 2035 föreslås åtgärder i dricksvattennätet för cirka 131 miljoner kr. Syftet med de föreslagna åtgärderna är att förbättra leveranssäkerheten och öka kapaciteten där detta behövs. Förbättring av dricksvattnets kvalitet är inte huvudsyftet eftersom vattnet redan idag har god kvalitet. Men när leveranssäkerheten ökar minskar föroreningsrisken. Här ingår reinvesteringar för 87 miljoner kr.

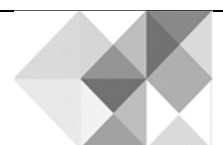
SPILLVATTEN

Foto över reningsverket: Hökan Olsson

Fram till slutet av 2035 föreslås åtgärder i spillvattennätet för totalt ca 158 miljoner kr. Här ingår reinvesteringar för 90 miljoner kr.

Genom att spill- och dagvattennäten förbättras och felkopplingar upptäcks och åtgärdas, minskar mängden vatten som leds till det kommunala spillvattennätet. Detta medför att antalet bräddningar och utsläpp av orenat spillvatten minskar. Minskade vattenmängder till reningsverket medför också en effektivare reningsprocess samt att reningsverket håller längre. Ett aktivt uppströmsarbete bidrar även till att mängden tungmetaller som leds till reningsverket minskar och slammets kvalitet förbättras.

Minskningen av närsaltsutsläppen blir oftast större vid anslutning till det kommunala avloppsnätet än när ett enskilt avlopp förbättras lokalt. Detta beror på att kommunens reningsverk har bättre reningseffekt än de flesta enskilda lösningar som finns på marknaden.

Sanering av dåliga enskilda avlopp, vare sig detta sker genom anslutning till det kommunala VA-nätet eller genom byte eller uppgradering av enskilda anläggningar, medför att utsläppen av kväve och fosfor till vattendrag och hav minskar.

Räkneexempel

Utsläpp av helt orenat spillvatten från en person beräknas medföra utsläpp av 2 g P och 14 g N per dygn. (Källa: Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten HVMFS 2016:17).

Ett hushåll om fyra personer som har en mycket dålig avloppsanläggning kan, med användning av siffrorna ovan beräknas släppa ut 8 g P och 56 g N per dygn

- Efter anslutning till det kommunala VA-nätet minskar utsläppen från exempelfamiljen om fyra personer till cirka 0,25 g P och drygt 17 g N. (Kommunens reningsverk har en reningseffekt om ca 97 % för P och 70 % för N.)
- Om den dåliga enskilda avloppsanläggningen byts ut eller förbättras blir utsläppen av P och N från samma familj 0,8 g respektive 28 g. (En enskild avloppsanläggning, efter förbättring till högsta möjliga nivå, förutsätts ha en reningseffekt om 90 % för P och 50 % för N.)

DAGVATTEN

Fram till slutet av 2035 föreslås åtgärder i dagvattennätet för ca 78 miljoner kronor.

Reinvesteringarna under samma tidsperiod är ca 9,5 miljoner kronor. Eftersom dagvattnets föroreningsbelastning bedöms vara liten är det inte ekonomiskt rimligt att föreslå rening av dagvattnet i tätorterna. Fördelen med ett förstärkt dagvattennät är, som även nämnts i det föregående avsnittet om spillvatten, att belastningen på spillvattennätet och reningsverket minskar.

Sammanlagt beräknas utbyggnad av VA-nätet till ca 80 fastigheter, samt miljöavdelningens arbete med att förbättra enskilda avlopp, medföra att utsläppen av fosfor till Skälderviken och Öresund minskar med drygt 250 kg per år. Den årliga minskningen av kväveutsläppen beräknas till knappt 800 kg.

Mängder till recipient, kg/år	P-tot	N-tot
Före anslutning	83	590
Efter anslutning	3	240
Minskning	80	350

Minskningen av utsläpp av fosfor och kväve från ca 80 enskilda avlopp om dessa ansluts till det kommunala reningsverket.

Mängder till recipient, kg/år	P-tot	N-tot
Före åtgärd	210	1 670
Efter åtgärd	35	1 220
Minskning	175	450

Minskningen av utsläpp av fosfor och kväve från drygt 200 enskilda avlopp som förbättras lokalt.

Vid beräkningarna har verkliga utsläppsvärden använts. Det vill säga hänsyn har tagits till vilken avloppsanläggning varje berörd fastighet har idag.

Det kommunala reningsverkets reningseffekt avseende fosfor och kväve har antagits vara 97 % respektive 70 %. Motsvarande siffror för en enskild avloppsanläggning efter förbättring till högsta möjliga nivå förutsätts vara 90 % respektive 50 %.

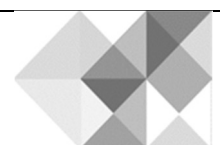

ARBETSGRUPP

Fredrik Arthursson	VA-avdelningen
Faik Rrecaj	VA-avdelningen
Marianne Gleisner	VA-avdelningen
Jenny Andersson	Miljöavdelningen
Besnik Nikqi	Planavdelningen
Emma Lindman	Planavdelningen
Milma Danielsson	Planavdelningen
Michael Persson	Geodataavdelningen
Brian Hjort Nielsen	Geodataavdelningen

BILAGOR Se Vattentjänstplan 2024 / Story-map

Klimatanpassningsplanen kommer att inarbetas parallellt med skyfallskarteringen i samband med uppdatering av vattentjänstplanen inför nästa mandatperiod.

STRATEGI
PROGRAM
PLAN
POLICY
▶ **RIKTLINJER**
REGLER

RIKTLINJER FÖR SMÅ AVLOPP 2023 - 2026

HÖGANÄS
KOMMUN

Fastställt av: Bygg- och miljönämnden §150-2023-06-14

Datum: 2023-06-14

För revidering ansvarar: Miljöavdelningen

För eventuell uppföljning och tidplan ansvarar: Miljöavdelningen

Dokumentet gäller för: Miljöavdelningens tillsyn av små avlopp

Dokumentet gäller: Tills revidering sker, dock längst till 2026-12-31

Innehållsförteckning

Ordlista	4
Inledning.....	6
Historik	6
Karta över små avlopp maj 2023.....	7
Lagstiftning	8
Grundkrav	8
Särskilt skyddsvärda områden	9
Bedömning av skyddsnivåer vid tillståndsprövning	11
Krav vid prövning.....	12
Rutiner för arbetet med små avlopp	15
Att underlätta för kretslopp.....	16
Miljöavdelningens arbetsplan 2023-2026	17

ORDLISTA

Avloppsslam	Slam från avloppsreningsverk, slamavskiljare eller liknande anordningar som behandlar avloppsvatten från hushåll eller tätorter, eller från andra reningsverk som behandlar avloppsvatten med liknande sammansättning.
BDT-vatten	Bad- disk och tvättvatten.
BOD	Biochemical Oxygen Demand, biokemisk syrgasförbrukning. Anger mängden syre som går åt för att biologiskt bryta ner organiskt material. Oftast används BOD ₅ eller BOD ₇ vilket innebär att mätningen genomförs under 5 alternativt 7 dygn.
Dagvatten	Nederbördsvatten, det vill säga regn- eller smältvatten som ytligt avrinner från gårdar, tomter, gator, vägar, tak och liknande.
Dränering	Avvattning av mark genom avledning av sjunkvatten och grundvatten i rörledning eller dike.
Recipient	Kallas det vattendrag, sjö eller hav som avlopps- eller dagvatten leds till.
Hushållspillvatten	Spillvatten från bostäder och serviceinrättningar vilket till övervägande del utgörs av toalettvatten och/eller BDT-vatten.
Minireningsverk	Teknik som med hjälp av mekanisk, kemisk och ofta biologisk rening av föroreningar i samma anläggning.
Personekvivalent (PE)	Med en personekvivalent menas den mängd BOD som motsvarar det genomsnittliga dagliga BOD-utsläppet per person. En PE motsvarar 70 g BOD ₇ /dygn.
Poler-steg	Syftet med poler-steget är att reducera smittämnen och anläggs efter en reningsanläggning. I vissa fall beroende på val av efterbehandling fungerar den även som en säkerhetsbarriär vid driftstörningar.
Sakkunnig	Person som genom yrkeserfarenhet, deltagande i utbildningar eller på annat sätt har tillräckliga kunskaper för att utföra det arbetet som avses.
Tot-P	Total, både partikelbunden och löst fosfor.

Tot-N	Total, både partikelbundet och löst kväve.
VISS	Vatten Informations System i Sverige är en databas med klassningar och kartor över alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten.
Perkolationstest	Perkolationstest visar hur bra marken är på att infiltrera vatten under lång tid. Vid perkolationstest får man fram ett LTAR-värde.
LTAR-värde	LTAR-värdet anger hur många liter slamavskilt hushållspillvatten per kvadratmeter och dygn som infiltrationsytan kan belastas med. Detta används sedan för att dimensionera anläggningen.

INLEDNING

Utsläpp av otillräckligt renat avloppsvatten medför risk för övergödning, syrebrist och smittspridning. Om otillräckligt renat avloppsvatten släpps ut finns risk att grundvatten och dricksvattenbrunnar förorenas. Dåligt fungerande avlopp kan sprida smittämnen till närliggande vattenförekomster där människor vistas eller badar. Djur som dricker förorenat vatten kan också bli sjuka.

Vattendraget Oderbäcken i Höganäs har i dag dålig ekologisk status. Vattendraget Görslövsån i Höganäs har otillfredsställande ekologisk status. Båda är klassade med betydande påverkan från enskilda avlopp. Risk föreligger för övergödning på grund av belastning av näringsämnen som totalfosfor, nitrat och för Görslövsån även ammoniak.

Syftet med bygg- och miljönämndens ”Riktlinjer för små avlopp” är att ge interna riktlinjer för nämndens och miljöavdelningens arbete med avloppsanläggningar både inom och utanför kommunens verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp.

Totalt är det cirka 500 hushåll som har enskilda avloppsanläggningar i Höganäs kommun. Övriga hushåll är anslutna till kommunalt spillvattennät eller är fritidshus utan indraget vatten.

Naturvårdsverkets allmänna råd gäller för avloppsanläggningar dimensionerade för 5-25 pe. Sedan 2008 är även avloppsanläggningar dimensionerade för 26-200 pe tillståndspliktiga enligt 13 § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Vid prövning av små avlopp 1- 25 personekvivalenter (pe) utgår vi från Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar (HVMFS 2016:17) och från dessa riktlinjer.

En bedömning utifrån lokala förutsättningarna måste alltid göras vilket innebär att avsteg kan behöva göras. Riktlinjerna ska revideras en gång vartannat tredje år eller vid behov.

Riktlinjerna kommer att vara en bilaga till kommunens nya vattentjänstplan som arbetas fram under 2023. Dessa riktlinjer ersätter tidigare ”Riktlinjer för tillsyn av enskilda avlopp 2019-2020”.

HISTORIK

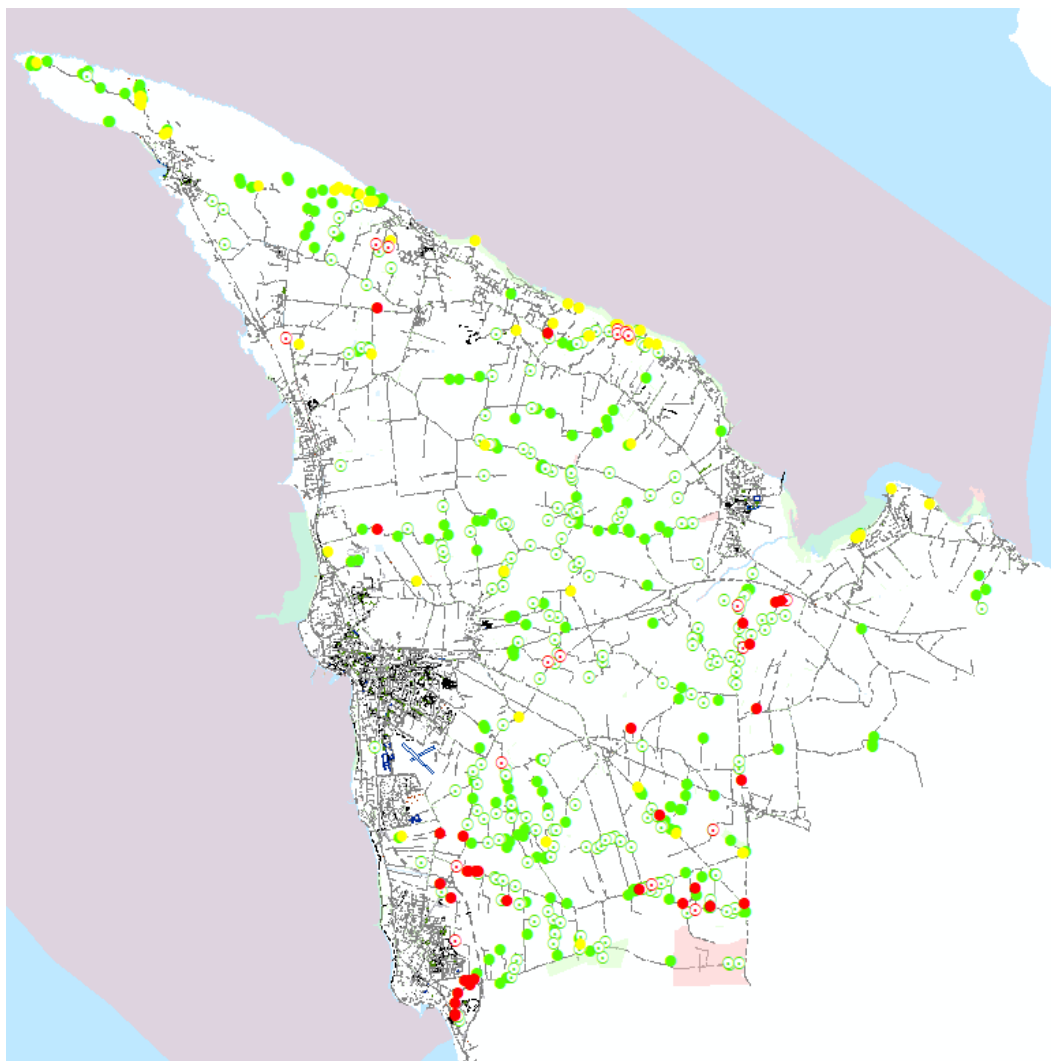
Sedan 1992, när miljöavdelningen gjorde den första sammanställningen av antalet enskilda avlopp, har det totala antalet enskilda avlopp i kommunen minskat kraftigt, från över 1 900 till cirka 500.

Minskningen beror på att ett stort antal fastigheter på landsbygden har anslutits till kommunalt VA. Bland de största utbyggnadsprojekten sedan 1992 kan nämnas Farhult, Norra Häljaröd och delar av Jonstorp. Men även att krav ställts på de fastighetsägare vars avlopp varit undermåligt och där kommunal inkoppling till spillvattennätet inte varit möjlig.

KARTA ÖVER SMÅ AVLOPP MAJ 2023

Röda punkter är antingen små avlopp med brister som behöver åtgärdas eller fastigheter som inom närtid kommer att anslutas till kommunala spillvattennätet.

Röd punkt tas inte bort från kartan förrän slutintyg har inkommit och ärendet kan avslutas. Detta innebär att en del av punkterna har fått tillstånd att åtgärda bristfälligt avlopp men slutintyg inte har inkommit.

**För förklaring av olika avloppsklasser se under rubrik "Interna principer för arbetet med små avlopp"*

LAGSTIFTNING

Miljöbalken och lokala föreskrifter

Avloppsvatten ska enligt miljöbalken (SFS 1998:808) 9 kap 7 § avledas och renas eller tas omhand så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Enligt 12 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att i vattenområde, släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Vattenområde definieras i 11 kap 4 § miljöbalken som ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd. I förarbetena till miljöbalken nämns exempel på vattenområden såsom sjöar, vattendrag, diken och kärr. Innan inrättandet av en avloppsanordning med vattentoalett krävs tillstånd enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet (1998:899). Tillstånd krävs också vid anslutande av vattentoalett till befintlig anläggning. Enligt lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön 2 § krävs anmälan till bygg- och miljönämnden för att inrätta förmultningstoalett, kem-, el/förbrännings- eller frystoalett.

Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten (HVMFS 2016:17)

Allmänna råd är Havs- och vattenmyndighetens tolkning av gällande lagstiftning och innehåller generella rekommendationer om tillämpning av lagar och regler. År 2016 kom nya allmänna råd för små avlopp (upp till 25 pe) från Havs- och vattenmyndigheten (HVMFS 2016:17). I råden ställs krav på anordningarnas funktion i stället för deras konstruktion. Enligt råden är det tillsynsmyndigheten i respektive kommun som ska bedöma i vilka delar/områden av kommunen som det ställs strängare reningskrav. Olika krav kommer att ställas beroende på om det råder en normal skyddsnivå eller hög skyddsnivå i det område fastigheten ligger. Det finns en uppdelning av funktionskraven i normal och hög skyddsnivå avseende hälsoskydd och miljöskydd.

Grundkrav

- A. Dag- och dräneringsvatten leds inte till spillvattenanordningen.
- B. Avloppsanordningen är, med undantag för eventuell infiltrerande del, tät för att hindra in och utläckage av vatten.
- C. Avloppsanordningens funktion är enkel att kontrollera.
- D. Avloppsanläggningen är utformad så att underhåll och service underlättas.
- E. Avloppsanordningen anläggs på ett sådant sätt och på en sådan plats att dess funktion kan upprätthållas under anordningens livslängd.
- F. Avloppsanordningen åtföljs av en drift- och underhållsinstruktion från leverantören som innehåller de uppgifter som behövs för att säkra anordningens funktion.
- G. Avloppsanordningen är, i den mån det behövs, försedd med larm om det uppstår drift-, eller andra funktionsstörningar.
- H. Det finns möjlighet att ta prov på det avloppsvatten som kommer ut från anordningen i annat fall än när avloppsvattnet leds till en sluten behållare

Hälsoskydd

Normal nivå

- A. Utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet, t.ex. lukt, där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten.
- B. Den hantering av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten, kan skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.

Hög nivå Utöver A - B

- C. Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

Miljöskydd

Normal nivå

- A. Teknik som begränsar användningen av vatten används, t.ex. vattensnåla armaturer.
- B. Fosfatfria tvättmedel och hushållskemikalier används.
- C. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av organiska ämnen (mätt som BOD7 eller BOD 5)
- D. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P).
- E. Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.
- F. Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur.

Hög nivå

Utöver A-C, E och F

- G. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P)
- H. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 50 % reduktion av kväve (tot-N)

SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA OMRÅDEN

Natura 2000

Natura 2000 innebär värdefulla naturområden inom hela EU. Reglerna motsvarar delar i EU:s Fågeldirektiv & Art- och habitatdirektiv. Eftersom områdena är särskilt skyddsvärda krävs det tillstånd att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Ett sådant tillstånd får lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte:

1. kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i område som avses att skyddas,
2. medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna. Myndigheter som

meddelar ett beslut som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område ska särskilt bevaka att en gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de livsmiljöer och arter som behöver skyddas i området, enligt förordningen om områdesskydd 19 §.

Till varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan. Bevarandeplanen ger en beskrivning av det aktuella Natura 2000-området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena, samt anger förutsättningar för skötsel. Den ska också underlätta vid eventuella tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Länsstyrelsen är ansvarig för att ta fram bevarandeplanerna.

I Höganäs kommun finns följande sju Natura 2000-områden:

- Kullaberg
- Skälderviken
- Nordvästra Skånes havsområde

Dessa är skyddade genom Fågeldirektivet samt Art och habitatdirektivet.

- Mölle Hässle-Kullens havsbad
- Skäldervikens östra klippkust
- Jonstorps-Vegeåns mynning
- Zackows mosse

Dessa är skyddade genom Art och habitatdirektivet.

Alla dessa områden har en bevarandeplan med angivna bevarandeåtgärder och bevarandestatus. Alla bevarandeplaner finns på länsstyrelsens hemsida under rubriken skyddade områden. Ytterligare högre krav än hög skyddsnivå för miljöskydd kan bli aktuellt. Vid ansökan om ny avloppsanläggning med risk för påverkan på Natura 2000-område skickas ärendet på remiss till länsstyrelsen.

Naturreservat

Inom Höganäs kommun finns 13 naturreservat.

- Nyhamnsläge-Strandbadens kusthedsreservat
- Kustheden Nyhamnsläge – Lerhamn
- Möllehässle
- Västra Kullabergs
- Östra Kullaberg
- Lunnabjär
- Strandhagens naturreservat
- Nabbens naturreservat
- Skäret
- Bölsåkra-Tranekärr naturreservat

- Vitsippeskogen
- Jonstorp- Vegeåns mynning
- Görslövsåns mader

Ärenden som berör naturreservaten skickas på remiss till länsstyrelsen.

Bygg- och miljönämndens ställning

Bygg- och miljönämnden förespråkar i första hand en kommunal anslutning. I de fall där detta inte är möjligt anses moderna avloppsanläggningar i de flesta fall vara ett fungerande alternativ. En enskild bedömning måste dock göras i varje enskilt fall.

Många minireningsverk har installerats i Höganäs kommun genom åren. Det har dock visat sig att funktionen i flera fall är otillräcklig. För att förekomma undermålig rening krävs regelbunden skötsel och service av sakkunnig. Bristen på skötsel och egenkontroll resulterar i att anläggningen inte renar som den ska. Det kan röra sig om brist på kemikalier, feldosering av kemikalier, att fosforfällor inte byts ut med rätt intervall med mera.

BEDÖMNING AV SKYDDSNIVÅER VID TILLSTÅNDSPRÖVNING

I de allra flesta fall ansöker fastighetsägare i Höganäs kommun om att koppla det renade vattnet direkt till dräneringsledning. Detta innebär att det ställs krav på hög nivå miljöskydd och beroende på teknik och dess dokumentation, någon form av efterpolering innan utsläpp sker till dräneringsledning och vidare till recipient.

Miljöskydd

Normal skyddsnivå för miljöskydd gäller i samtliga fall där det inte bedömts att hög skyddsnivå gäller.

Hög skyddsnivå miljöskydd gäller i följande fall:

Utsläpp till vatten

1. Utsläpp som sker direkt till en vattenförekomst som inte uppnår eller riskerar att inte uppnå god ekologisk status avseende näringsämnen enligt VISS
2. Utsläpp till dräneringssystem eller dike som mynnar i en vattenförekomst enligt punkt 1.
3. Utsläpp till ytvatten som mynnar i vattenförekomst enligt punkt 1

Utsläpp till mark

Utsläpp till mark inom 100 meter från

1. en vattenförekomst som inte uppnår eller riskerar att inte uppnå god ekologisk status avseende näringsämnen enligt VISS eller
2. ytvatten som mynnar i vattenförekomst enligt punkt 1

Skyddsvärda naturområden

Utsläpp i eller till skyddsvärda naturområden om syftet med skyddet kan påverkas negativt av små avlopp. Det gäller områden som till exempel:

- Natura 2000-områden
- Naturresevat

Hälsoskydd

Normal skyddsnivå för hälsoskydd gäller i samtliga fall där det inte har bedömts att hög skyddsnivå gäller.

Hög skyddsnivå hälsoskydd gäller i följande fall:

- Inom påverkansområde för vattentäkt
- På en plats där det inte kan säkerställas ett tillräckligt horisontellt skyddsavstånd från utsläppspunkten till närliggande dricksvattentäkter.
- Inom 200 meter av en kommunal badplats, en badplats som omfattas av badvattendirektivet eller en annan större allmän badplats.

KRAV VID PRÖVNING

Allmänna krav

- Anläggningen är prövad i oberoende tester utförda av sakkunniga i fullskaliga försök eller i likvärdig utredning utförd av sakkunnig. Testerna ska vara utförda i nordiska förhållanden (bland annat relevant vattentemperaturen).
- Prefabricerade anläggningar så som till exempel minireningsverk ska vara provade enligt den europeiska standarden (Europeisk standardiserad testmetod) För minireningsverk gäller SS EN 12566-3(2005). CE-märkningen ska redovisa reningsgrad för BOD5/BOD7, totalfosfor (tot-P) och totalkväve (tot-N).
- Anläggningen klarar de reduktionskrav som anges i allmänna råden (NFS 2016:17), se tabell 1 sidan 14.
- En ansökan/anmälan om installation av infiltrationsanläggning ska innehålla en siktanalys eller ett perkolationstest samt längd- och sektionssritning.
- En provgrop ska grävas i samband med en ansökan/anmälan om installation av infiltrationsanläggning, markbädd eller grundvattenkänslig teknik. Provgropen ska grävas nära tilltänkt placering av anläggningen.
- Syftet med poler-steget är att reducera smittämnen och kan i vissa fall beroende på val av efterbehandling fungera som en säkerhetsbarriär vid driftstörningar. Tillverkaren ska kunna redovisa lämpligt poler-steg för respektive typ av anläggning.

Utsläppspunkt

- Vid utsläpp i dike måste detta klara den ökade belastningen som avloppsvattnet ger.
- Utgående avloppsvatten inom 200 m från kommunala badplatser bör uppnå badvattenkvalité enligt vägledning för badvatten (direktiv 2006/7/EG).

- Utsläppspunkten bör inte placeras så att avloppsvatten släpps direkt till en ytvattenförekomst enligt vattenförvaltningens definition.
- Utsläpp av renat avloppsvatten ska så långt det är möjligt utformas så att ytterligare rening kan ske naturligt, till exempel genom att avleda till öppet dike, fördröjningsmagasin eller liknande innan vattnet slutligen når recipienten.

Underhåll

För avloppsanordningar som kräver regelbunden skötsel och underhåll för att fungera optimalt ska avloppsanordningen ha årlig tillsyn av sakkunnig.

Entreprenörsintyg

Krav ställs på att anordningen ska utföras enligt ansökan eller på annat sätt som föreskrivs i tillståndet, samt att utförandet av angivna kritiska delar ska dokumenteras med bilder. Dokumentationen av denna kontroll samt ett intygande av installatören att anordningen är utförd enligt beslutet ska skickas till miljöavdelningen. Upptäcks brister vid granskningen kommer en utredning om påverkan och en rimlighetsavvägning om krav på åtgärder enligt 2 kap. 7 § miljöbalken att ställas. I enlighet med Havs och vattenmyndighetens allmänna råd (2016:17) ska inrättande ske av sakkunnig.

Provtagning i samband med installation

När anläggningen varit i drift i minst tre månader men högst ett år ska utgående avloppsvatten från anläggningen analyseras på följande parametrar:

- totalkväve (N-tot),
- totalfosfor (P-tot) och
- biokemisk syreförbrukning (BOD₇, BOD₅)

Analysresultat ska redovisas för tillsynsmyndigheten. I tabell 1 redovisas reduktionskrav och riktvärden avseende hög skyddsnivå miljöskydd.

Tabell 1.

Parameter	Reduktion%	Förväntad högsta utgående halt, mg/ l
BOD7	Minst 90	30
P-tot	Minst 90	1,0
N-tot	Minst 50	40

Årlig service, kontroll och tillsyn

Krav ställs på årlig kontroll av minireningsverk eller andra störningskänsliga tekniker. Kontroll ska utföras av sakkunnig person. I samband med entreprenörsrapporten ska en kopia på skötsel- och serviceavtal eller motsvarande skickas in. Skötselavtal ska tecknas med sakkunnig. Kan man visa att man som fastighetsägare själv har dokumenterad kunskap att sköta anläggningen, kan det göras undantag från krav på serviceavtal med utomstående.

I Höganäs kommun ska alla installerade minireningsverk få tillsyn vart tredje år. Minireningsverk är mycket beroende av skötsel och god egenkontroll. Tillsynen innebär att verksamhetsutövaren redovisar serviceavtal och serviceprotokoll. Protokollet får inte vara äldre än tolv månader. Protokollet ska även innehålla analysresultat gällande ortofosfat, turbiditet samt även pH-värde om anläggningens funktion kräver fosforfälla.

Vid avvikelser kan miljöavdelningen begära att fastighetsägaren redovisar, kvitto på inköp av kemikalier, byte av fosforfälla men eventuellt också att renat avloppsvatten skickas in för analys till ackrediterat laboratorium. Analysen ska omfatta totalkväve (N-tot), totalfosfor (P-tot) samt biokemisk syreförbrukning (BOD₇, BOD₅), samt vid förekomst av fosforfälla pH-värde. Vid hög skyddsnivå hälsoskydd ska även analysen innehålla E-coli och koliforma bakterier.

Befintliga bostäder utbyggnad med kommunalt VA inom 3 år

Inom områden som ska omfattas av verksamhetsområde för spillvatten inom 3 år ställs inte krav på åtgärder annat än vid uppenbar risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Befintliga bostäder utbyggnad med kommunalt VA inom 4-10 år

Inom områden som ska omfattas av verksamhetsområde för spillvatten inom 4-10 år ställs krav på åtgärder beroende på status och ålder på befintlig avloppsanläggning. Nya ansökningar ges tidsbegränsade tillstånd för avloppsanläggningen som anpassas till tidspanen för VA-utbyggnaden.

Ny- eller tillbyggnad

Vid utbyggnad eller komplettering på fastigheter med Attefallshus, görs bedömning i de enskilda fallen. Riktlinjerna är att om tillbyggnaden möjliggör en högre belastning än vad gällande tillstånd tillåter, ställs krav på en ny eller större avloppsanläggning.

Slutna tankar

Sluten tank för allt avloppsvatten (WC+ BDT) godkänns inte i nya ansökningar annat än i absoluta undantagsfall. Sluten tank får normalt enbart beviljas för WC och det ställs krav på snålspolande toalett (genomsnittlig volym om högst 1,0 liter per spolning). Vakuumpolett rekommenderas vid installation av sluten tank för att få ner kostnaderna för tömning och därmed sker ingen ökad miljöbelastning med avseende på ökad tung trafik för tömning.

Tankens storlek ska vara minst 3 m³ för fritidsbostad och 6 m³ för permanentbostad. Bad-, disk- och tvättvatten leds till en separat avloppsanordning med lokalt omhändertagande.

Dispensmöjlighet

Bestämmelser angående dispensmöjligheter för bland annat slamtömningsintervall och eget omhändertagande av slam och fosforfällor regleras i Höganäs kommuns renhållningsordning.

Alnarp Cleanwaters ” ProAct” bedöms idag inte vara en slamavskiljare och tömning av dessa ska ske efter behov. Dispens för förlängt slamtömningsintervall behöver inte sökas för denna typ.

Fosforfällor

Att samla in och behandla fraktioner från enskilda avlopp är en del av kommunens avfallsansvar. Filtermaterial från fosforfällor räknas som kommunalt ansvar. När fosforfällan är uttjänt vid pH 9 eller då utgående fosforhalt överstiger 1 mg/l ska filtermaterialet bytas ut. Hämtning ska ske av kommunens entreprenör, möjlighet finns att söka befrielse från hämtning av avfallet. Kravet är då att materialet ska spridas på jordbruksmark och i första hand där det finns ett kalkningsbehov. Är spridningen i syfte att enbart göra sig av med avfall medges ingen dispens. Materialet ska hygieniseras och torkas innan spridning på lämplig plats, till exempel på en gjuten platta.

I Höganäs kommun medges även befrielse från hämtning av fosforfälla om entreprenör byter och tar med sig säcken. Lagring ska då ske på anmäld plats och spridning ske på jordbruksmark i kommunen, spridningen ska ha ett tydligt syfte. En förutsättning är att det sker på fullt betryggande sätt utan att det uppstår problem för människors hälsa eller miljön. Naturvårdsverkets Kungörelse (1994:2) med föreskrifter om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket är tillämplig.

Detta innebär enligt 7§ att materialet inte får användas på:

1. på betesmark,
2. på åkermark som skall användas för bete eller om vallfodergrödor skall skördas inom tio månader räknat från slamspridningstillfället,
3. på mark med odlingar av bär, potatis, rotfrukter, grönsaker eller frukt, dock ej frukt på träd.
4. på mark avsedd för kommande odling av bär, potatis, rotfrukter eller sådana grönsaker som normalt är i direkt kontakt med jorden och normalt konsumeras råa, under tio månader före skörden.

Kretslopp i Höganäs

Vid tömning av slutna tankar och slamavskiljare samlas slam och latrin från små avloppsanläggningar in och förs till reningsverket. Det färdigprocessade slammet återförs sedan till åkermark genom slammet som är Revaq-certifierat.

RUTINER FÖR ARBETET MED SMÅ AVLOPP

Avloppsklasser i ärendehanteringssystemet

I miljöavdelningens register delas idag de enskilda avloppen in i följande klasser:

- 1) ”Dåliga” avlopp; i första hand anläggningar som saknar längre gående rening än slamavskiljning av WC-vatten. Hit räknas också så kallade ”sandfilterbrunnar” samt sjunkbrunnar och stenkistor om spillvatten från WC leds till dessa.
- 2) ”Halvbra” avlopp

Klassen delades 2016 i två undergrupper:

- Klass 2 består av permanentbostäder med anläggningar som inte är helt godkända. Det kan handla om markbäddar som är för små eller har andra brister. Här finns också permanentbostäder som har rening av WC-vatten men inte av BDT-vatten.
 - Klass 2f består i huvudsak av fastigheter med fritidsboende och mycket enkel sanitär standard. (Ingen vattenklosett, många saknar indraget vatten.)
- 3) Som "Bra" räknades från början alla anläggningar som uppfyllde kraven enligt de tidigare (AR 87:6) allmänna råden för små avloppsanläggningar. Många av dessa är idag 30-40 år gamla och reningsfunktionen antas vara bristfällig.
- 4) Den fjärde bedömningsklassen (klass 4) består av anläggningar som uppfyller kraven i de nu gällande allmänna råden (HVMFS 2016:17). Här finns även en undergrupp (4t). Oftast redovisas klass 4 och 4t tillsammans eftersom anläggningarna i båda klasserna är godkända (inget orenat vatten släpps ut).
- De flesta i klass 4 är minireningsverk installerade de senaste åren.
 - Klass 4t är anläggningar där allt spillvatten (även BDT-vatten) samlas i en sluten tank. Många av anläggningarna är publika, med säsongsbetonad belastning, typexemplet är den allmänna toaletten vid Josefinelusts parkering.

Strävan är att alla avloppsanläggningar på sikt ska tillhöra klass 4.

En praxis som utvecklats vid prövning, är att det reade vattnet ska hålla badvattenkvalitet med avseende på bakterieinnehåll. Badvatten får innehålla högst 100 E. coli och 100 intestinala enterokocker per 100 ml, för att vara tjänligt, respektive upp till 1 000 E. coli och upp till 300 intestinala enterokocker för att vara tjänligt med anmärkning.

ATT UNDERLÄTTA FÖR KRETSLOPP

Kommunen bör verka för att underlätta återföringen av näringsämnen från latrin och slam till åkermark, vare sig detta sker direkt från hushållen, via kommunens reningsverk eller via ett eventuellt framtida större insamlingssystem.

Vi måste också övervaka insamlingen av filtermaterial från de små reningsverken så att denna sker på ett kontrollerat och strukturerat sätt.

Viktiga principer är:

- Vid nybyggnation utanför verksamhetsområde bör det anläggas separata ledningar för WC-vatten och BDT-vatten inne i huset. Detta gäller även om ledningarna sammanförs till en gemensam ledning utanför huset, för rening i till exempel ett reningsverk. På så sätt är det möjligt att senare installera separata system för WC- och BDT-vatten, till exempel en sluten tank för insamling av WC-vatten och en markbädd för BDT-vattnet.
- Den som önskar etablera ett nytt avloppssystem för uppsamling av humanurin eller WC-vatten i sluten tank bör ha rätt att få detta beviljat, förutsatt att uppsamlingen sker med hjälp av extremt snålpolande toaletter.

- Den som installerar ett reningsverk eller annan anläggning med ett system för slamavvattning bör kunna beviljas tillstånd att själv omhänderta slammet. Fastighetsägaren ska då redan i samband med ansökan om installation av anläggningen redovisa en godtagbar rutin för omhändertagandet av slammet.

Inom ett befintligt kommunalt VA-område eller ett område där kommunal VA-utbyggnad har påbörjats ska följande principer gälla vid handläggning av enskilda avlopp:

- De boende i området uppmanas att ansluta sig till avloppsnätet inom ett år efter det att de har anvisats anslutningspunkt av VA-avdelningen.

MILJÖAVDELNINGENS ARBETSPLAN 2023-2026

Små avlopp som inte lever upp till dagens krav

Fortsatt arbete kommer att ske med att ställa krav på de avlopp som inte lever upp till dagens krav och inte har någon planerad kommunal anslutning till spillvattennätet. Aktuella utbyggnadsområden redovisas i nuläget i kommunens VA-plan och från 2024 i kommunens Vattentjänstplan som är under framtagande.

Tillsyn minireningsverk

Miljöavdelningen driver idag två tillsynsprojekt:

- Grupp 1 de allra äldsta minireningsverken cirka 50 stycken samt
- Grupp 2, ytterligare 50 stycken

Projekten kommer att drivas vidare tills underlag för bedömning av egenkontroll och reningseffekt har inkommit och bedömning gjorts att de kan avslutas. Under 2024 kommer grupp 3 att tas och då ingår de minireningsverk som är senast anlagda dock inte yngre än 3 år.

Tillsyn äldre markbäddar och infiltrationer

Det planeras att starta tillsyn under 2025 på de anläggningar som kom till innan miljöbalken och är beslutade enligt Naturvårdsverkets allmänna råd för små avloppsanläggningar 87:6, för att utreda om dessa klarar dagens krav eller behöver åtgärdas.

STRATEGI
PROGRAM
PLAN
POLICY

▶ **RIKTLINJER**

REGLER

RIKTLINJER FÖR DAGVATTENHANTERING I HÖGANÄS KOMMUN 2023

HÖGANÄS
KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehåll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	1
1 FÖRORD	4
1.1 INLEDNING.....	4
1.2 BAKGRUND OCH SYFTE	4
1.3 DEFINITIONER	6
1.4 DOKUMENTSTRUKTUR OCH ANSVARSFÖRDELNING.....	6
1.5 ARBETSGRUPP	7
2 STYRANDE DOKUMENT	8
2.1 LAGSTIFTNING.....	8
2.2 MILJÖKVALITETSMÅL.....	8
2.2.1 GIFTFRI MILJÖ.....	8
2.2.2 INGEN ÖVERGÖDNING	9
2.2.3 LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG	9
2.2.4 GOD BEBYGGD MILJÖ	9
2.2.5 GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET.....	9
2.2.6 MYLLRANDE VÅTMARKER.....	9
2.3 EU: S RAMDIREKTIV FÖR VATTEN	9
2.4 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR VATTEN OCH AVLOPP.....	10
3 DAGVATTENPOLICY FÖR HÖGANÄS KOMMUN.....	10
3.1 ÖVERGRIPANDE RIKTLINJER	10
3.2 FÖRORENINGAR I DAGVATTEN.....	10
3.3 UTFORMNING OCH LOKALISERING AV DAGVATTENANLÄGGNINGAR....	11
4 ANSVARSFÖRDELNING	11
4.1 ALLMÄNT	12
4.2 PLANPROCESSEN	12
4.3 PROJEKTERING.....	12

4.4	BYGGSCHEDE.....	13
5	NULÄGESBESKRIVNING.....	14
6	ANVISNINGAR FÖR DAGVATTENANLÄGGNINGAR.....	15
6.1	UTREDNINGS- OCH PLANSKEDEN	15
6.2	DIMENSIONERING OCH UTFORMNING AV DAGVATTENANLÄGGNINGAR 16	
6.2.1	AVLEDNINGSSYSTEM FÖR DAGVATTEN	17
6.2.2	GRÖNA TAK	18
6.2.3	FÖRDRÖJNINGSMAGASIN FÖR DAGVATTEN	19
7	KRAV PÅ RENING AV DAGVATTEN	25
7.1	NÄRSALTER	25
7.2	FÖRORENINGAR	26
8	KLASSIFICERING AV RECIPIENTER	26
8.1	BEDÖMNINGSGRUNDER.....	26
8.1.1	KLASSIFICERING ENLIGT VATTENDIREKTIVET	27
8.1.2	NÄRSALTER	27
8.1.3	BAKTERIER OCH FÖRORENINGAR	27
8.1.4	KLASSIFICERING	28
8.2	KLASSIFICERINGSUNDERLAG	28
8.3	ÖVERSIKT AV DAGVATTENRECIPIENTER.....	30

1 FÖRORD

1.1 INLEDNING

Hantering av dagvatten har blivit en allt viktigare del i samhällsbyggnaden. Detta med hänsyn till allt fler rapporter om framtida klimatförändringar med översvämningsproblematik som följd. Lagstiftningen har också skärpts genom att hårdare krav ställs på den som förorenar. Samtidigt pågår även implementeringen av EU:s ramdirektiv för vatten runt om i Sveriges kommuner. Målet med ramdirektivet är att alla ytvatten ska ha uppnått god ekologisk status senast 2027 och att vattenkvaliteten inte får försämrats.

Med anledning av detta har Samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans med Teknik- och fastighetsförvaltningen tagit fram dokumentet ”Riktlinjer för dagvattenhantering i Höganäs kommun”. Dokumentet ska klargöra och lyfta fram dagvattenfrågorna och vara ett stöd i planeringsarbetet. Målet är att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering och att dagvattenfrågan beaktas i ett tidigt skede i samhällsplaneringen.

Riktlinjerna i dokumenten ska beaktas vid ny exploatering.

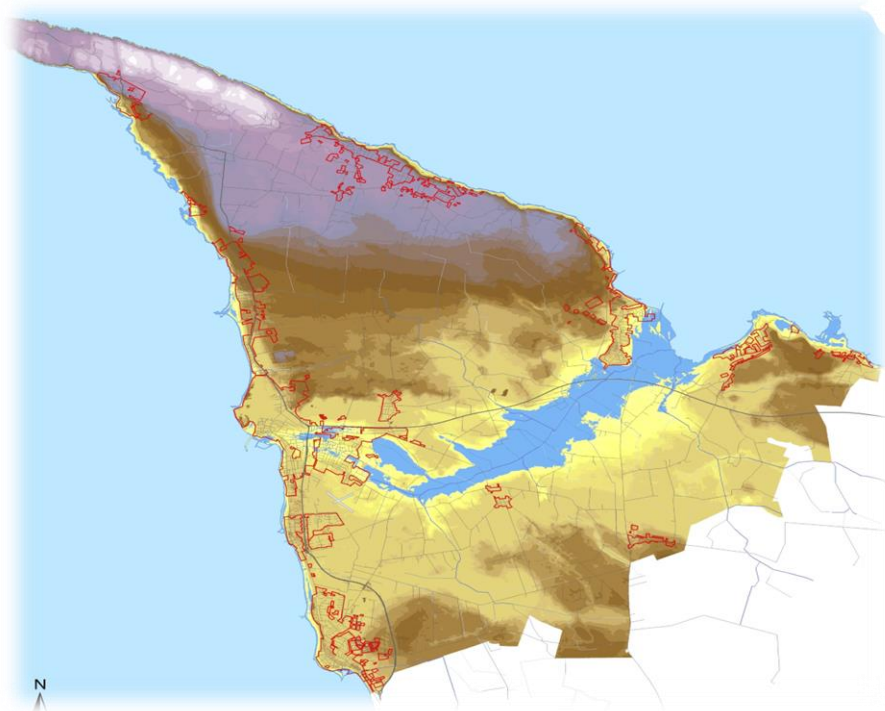
1.2 BAKGRUND OCH SYFTE

Befintligt ledningsnät saknar ofta kapacitet för ytterligare påkoppling av dagvatten. Detta gäller även för dikningsföretag och bäckar som kan vara känsliga för ökat flöde men också för föroreningar. Därför måste tillkommande dagvatten från nya områden i regel fördröjas och hanteras innan det når befintligt ledningsnät eller recipient (mottagande vattendrag, hav eller grundvatten).

Nederbörden väntas öka och ändra karaktär i samband med pågående klimatförändringar samtidigt som havsnivån förväntas stiga. Detta gör utmaningen med dagvatten än mer viktig. I figur 1 visas bild över Höganäs kommun med en havsnivå 2,5 meter över det normala. Denna nivå bedöms kunna uppstå vid en framtida höjd havsvattennivå samtidigt med högt vattenstånd beroende på väderleksförhållanden. Nivån bedöms vara en kritisk nivå för Höganäs kommun då betydande delar av kommunen hamnar under vatten.

I samband med pågående klimatförändringar förväntas nederbörden i framtiden öka något och ändra karaktär, samtidigt som havsnivån förväntas stiga. Detta medför att dagvattenfrågorna blir än viktigare framöver.

Figur 1. Bilden visar Höganäs kommun med en havsnivå 2,5 meter över det normala. Mörkeblått visar översvämmade områden.

Syftet är att "Riktlinjer för dagvattenhantering i Höganäs kommun" ska medverka till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i kommunen så att allvarliga översvämningsproblem i samband med kraftiga regn i möjligaste mån kan undvikas. Strävan ska samtidigt vara att dagvattnet blir ett positivt inslag i samhällsbyggandet genom att dagvattenanläggningar utformas så att förutsättningar för rekreation och biologisk mångfald skapas. Dokumentet ska också tydliggöra hur Höganäs kommun avdelnings- och förvaltningsövergripande ska arbeta med dagvattenhantering i planprocesser för nya områden.

1.3 DEFINITIONER

Dagvatten definieras som ytavrinnande regn- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor (t ex tak, gator och platta ytor) eller på genomsläpplig mark inom detaljplanelagda områden via diken eller ledningar till recipient (mottagande vattendrag, hav eller grundvatten). Dokumentet innefattar inte avrinning från åkermark eller ej detaljplanerad naturmark.

Figur 2. Illustration över dagvattenpolicyns omfattning. Kvartersmark (1) och allmän platsmark (2) omfattas. Åkermark och naturmark (3) omfattas ej.

1.4 DOKUMENTSTRUKTUR OCH ANSVARSFÖRDELNING

Dokumentet är indelat i kapitel enligt följande:

Kapitel 1, *Förord*, beskriver bakgrund och syfte med riktlinjer för dagvattenhantering i Höganäs kommun.

Kapitel 2, *Styrande dokument*, behandlar den lagstiftning som är tillämplig i dagvattenfrågor.

Kapitel 3, *Dagvattenpolicy för Höganäs kommun*, beskriver övergripande riktlinjer samt kommunens mål för dagvattenhantering.

Kapitel 4, *Ansvarsfördelning*, beskriver hur ansvarsfördelningen inom förvaltningarna ska se ut i olika skeden av ett projekt.

Kapitel 5, *Nulägesbeskrivning*, redogör för befintligt kommunalt ledningsnät för dagvatten.

Kapitel 6, *Anvisningar för dagvattenanläggningar*, beskriver kommunens riktlinjer och krav vid exempelvis utformning av dagvattenanläggningar.

Kapitel 7, *Krav på rening av dagvatten*, redogör för vilket dagvatten som behöver renas beroende på recipientens känslighet och vilken belastning vattnet utsätts för.

Kapitel 8, *Klassificering av recipienter*, redovisar och klassificerar alla dagvattenrecipienters känslighet för närsalter, föroreningar och flöde.

I tabellen nedan visas vilken avdelning inom kommunens organisation som ansvarar för respektive kapitel. VA-avdelningen är övergripande ansvarig för dokumentet i sin helhet.

Kapitel	Ansvarig
Förord	VA-avdelningen
Styrande dokument	VA-avdelningen
Ansvarsfördelning	Förvaltningscheferna inom Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknik- och fastighetsförvaltningen
Nulägesbeskrivning	VA-avdelningen
Anvisningar för dagvattenanläggningar	VA-avdelningen
Krav på rening och fördröjning av dagvatten	VA-avdelningen
Klassificering av recipienter	Miljöavdelningen

1.5 ARBETSGRUPP

”Riktlinjer för dagvattenhantering i Höganäs kommun” har tagits fram av en avdelnings- och förvaltningsövergripande arbetsgrupp inom Samhällsbyggnadsförvaltningen samt Teknik- och fastighetsförvaltningen med följande representanter:

Stadsmiljöavdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen
VA-avdelningen
Stadsmiljöavdelningen
Planavdelningen

Richard Åkesson
Jakob von Post
Faik Rrecaj
Pär Ragvald
Milma Rantamäki Danielsson

2 STYRANDE DOKUMENT

Det finns ett flertal dokument som styr dagvattenhanteringen. Nedan följer en redogörelse för de viktigaste dokumenten.

2.1 LAGSTIFTNING

I lagstiftningen räknas dagvatten normalt som avloppsvatten, det vill säga vatten som avleds inom detaljplan i exempelvis rörledning eller dike.

Den viktigaste lagstiftningen som påverkar dagvattenfrågor är Plan- och bygglagen (2010:900) och Miljöbalken (1998:808). Bl a regleras att vid planering och planläggning ska kommuner och myndigheter iaktta miljö kvalitetsnormer, det vill säga föreskrifter ställda på regeringsnivå som reglerar kvaliteten på mark/luft/vatten för att varaktigt skydda människors hälsa. De flesta miljö kvalitetsnormer syftar till att uppfylla något EU-direktiv, t ex ramdirektivet för vatten.

Miljöbalken spelar stor roll för dagvattenhanteringen då där finns reglering av bl a vattenverksamhet samt miljö- och vattenkvalitet. I miljöbalken regleras särskilda bestämmelser för vissa verksamheter, bl a definieras dagvatten som avloppsvatten och tillstånds- och anmälningsplikt regleras. Det kan uppkomma situationer när dagvattnet juridiskt är att betrakta som en vattenverksamhet enligt miljöbalken. En sådan situation är exempelvis när avledandet av vattnet inte sker genom en allmän avloppsledning. Om det vid lokalt omhändertagande av dagvatten krävs att enstaka fastigheter inom detaljplan leder bort vatten genom en särskild ledning är det markavvattning. I Skåne är markavvattning generellt förbjudet. Prövningen av markavvattning ska därför ske i två steg. Först krävs dispens från markavvattningsförbudet och sedan tillstånd till åtgärden. Om vattnet leds vidare till ett markavvattningsföretag eller dikningsföretag krävs ytterligare tillstånd. I vissa fall kan det krävas omprövning av ett befintligt tillstånd/förrättning på grund av att det uppstår väsentligt ändrade förhållanden.

Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) är mindre tillämplig för dagvattenfrågor i plan skedet. Den kan utgöra stöd för möjligheten att ta ut avgifter, men inte för att ställa krav på flöden, rening mm. Lagen om allmänna vattentjänster reglerar att en VA-huvudman är skyldig att upprätta möjlighet för bortledning av dagvatten för fastigheter där behov föreligger i ett större sammanhang.

2.2 MILJÖKVALITETSMÅL

Sveriges riksdag har antagit sexton nationella miljö kvalitetsmål som i huvudsak ska vara uppfyllda till år 2020. Av dessa är det sex stycken som kan anses särskilt relevanta i dagvattenplaneringen.

2.2.1 GIFTFRI MILJÖ

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

2.2.2 INGEN ÖVERGÖDNING

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

2.2.3 LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturvärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv värnas.

2.2.4 GOD BEBYGGD MILJÖ

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

2.2.5 GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

2.2.6 MYLLRANDE VÅTMARKER

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

2.3 EU: S RAMDIREKTIV FÖR VATTEN

Ramdirektivet har som övergripande mål att alla vatten ska ha uppnått god status 2015 eller senast 2027 och att vattenkvaliteten inte får försämrats. Vattenmyndigheterna i Sverige implementerar en arbetsmodell med förvaltningsplaner, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram som ska leda till att målen uppnås.

I ramdirektivet betonas att vatten är gränslöst och man arbetar därför efter avrinningsområden och inte administrativa gränser som till exempel mellan länder eller kommuner.

Sverige är indelat i fem vattenmyndigheter och Höganäs kommun tillhör två av dessa: dels Södra Östersjöns vattendistrikt och dels Västerhavets vattendistrikt.

Samordnings- och beslutsansvariga i vattendistriktet är Länsstyrelsen i Kalmar län (Södra Östersjöns vattendistrikt) respektive Länsstyrelsen i Västra Götalands län (Västerhavets vattendistrikt).

2.4 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR VATTEN OCH AVLOPP

Kommunerna inom Skåne Nordväst har tagit fram gemensamma allmänna bestämmelser för vatten- och avlopp, ABVA. Bestämmelserna som antagits lokalt i varje deltagande kommun reglerar förhållandena mellan VA-huvudmannen och abonnenterna. Här regleras bland annat hur anslutning till kommunernas ledningsnät kan ske.

3 DAGVATTENPOLICY FÖR HÖGANÄS KOMMUN

3.1 ÖVERGRIPANDE RIKTLINJER

I all översiktlig planering ska hantering av dagvatten beaktas i ett tidigt skede. Vid varje detaljplan som tas fram, eller ändras, ska redovisning göras i planens genomförandebeskrivning hur eventuell fördröjning och rening av dagvatten från planområdet ska hanteras. En plan får inte antas utan att dagvattenfrågan är behandlad. Dagvattnet ska vara en positiv resurs vid samhällsbyggandet och ett tilltalande inslag i omgivningen.

Vid avledning av dagvatten till recipient eller ledning som är känslig för ytterligare flödesbelastning, ska flödet begränsas genom exempelvis fördröjning av dagvattnet. Vid avledning av dagvatten till recipient, som är känslig för föroreningar eller närsalter ska dagvattnet renas på lämpligt vis innan det når recipienten.

Vid nybyggnation ska dagvattensystemen utformas så att påverkan på den naturliga vattenbalansen i omgivningarna blir så liten som möjligt.

Om möjligt ska hårdgjorda ytor undvikas för att minska hastig dagvattenavrinning. Dagvattenanläggningar ska utformas så att allvarliga skador på byggnad eller anläggning på grund av uppdämning vid kraftiga regn undviks. Vid höjdsättning av nya områden ska beaktas att de gånger dagvattensystemet är fullt belastat, bör dagvatten kunna avledas ytledes från området.

All byggnation ska förutsätta att dagvattnets uppdämningsnivå är gatunivå. Med detta menas att dagvatten vid kraftiga regn tillåts stiga upp till gatans nivå. Vid extrema situationer tillåts dagvatten även dämna upp över gatans nivå och ansamlas på densamma under en kortare period.

3.2 FÖRORENINGAR I DAGVATTEN

Vid nybyggnation ska tillförseln av föroreningar till dagvattensystemet begränsas så långt som möjligt. Sådana byggmaterial ska väljas, som inte riskerar att tillföra föroreningar till dagvattnet. Så stor del av föroreningarna i dagvattnet som möjligt ska avskiljas på väg till recipienten. Förorenat dagvatten ska i möjligaste mån hållas separerat från dagvatten med låg föroreningshalt. Planering av nya grönytor och parker ska göras så att användning av bekämpningsmedel minimeras.

Rening av förorenat dagvatten ska i första hand ske genom öppna lösningar där vattnet exempelvis får passera dammar, diken, grönytor eller liknande.

3.3 UTFORMNING OCH LOKALISERING AV DAGVATTENANLÄGGNINGAR

Vid skapande av nya öppna dagvattenanläggningar ska dessa, så långt det är möjligt, utformas så att de får ett skönhets- och rekreationsvärde men även så att natur- och kulturvärden tas tillvara. Kraven på anläggningarnas utformning ska anpassas till omgivande förhållanden. I utformningen bör säkerhet och framtida skötselbehov beaktas. Detta kan ske genom att exempelvis dagvattendammar utformas med flacka slänter. Utformningen bör även prioritera biologiska och ekologiska mervärden.

Strävan ska vara att leda dagvatten till större ansamlingar för att inte ta för många små ytor i anspråk samt att öka möjligheten att använda dagvattenanläggningen som en rekreativ resurs och källa för ökad biologisk mångfald.

Om dagvattenfördröjning är nödvändigt men inte ryms inom det aktuella planområdet kan detta, förutsatt att det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt, ske i närliggande planområde. Alternativt kan tillkommande dagvattenflöde kompenseras genom åtgärder i andra, närliggande delar av ledningsnätet. En kompensationsåtgärd kan till exempel vara en lågt anlagd översvämningsbar grönyta, så kallad mångfunktionell yta, eller annan typ av dagvattenfördröjning i en annan del av ledningsnätet, som fullt ut kompenserar för tillkommande dagvatten från nybyggnationen. Strävan ska dock vara att i första hand hantera dagvattnet inom aktuellt planområde.

Dagvattenanläggningar bör uteslutande placeras på allmän platsmark så att kommunen äger och har skötselansvaret för anläggningarna.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD), det vill säga infiltration av dagvatten i mark, får förordas för större områden först om grundliga undersökningar visar att markförhållandena är gynnsamma för ändamålet. I LOD-områden bör dagvattnet även ha möjlighet att via ledningar eller diken nå annan recipient än grundvattnet vid de tillfällen infiltrationen i marken kan vara otillräcklig.

4 ANSVARFÖRDELNING

Inom den kommunala organisationen faller ansvaret för dagvattenhantering på olika avdelningar inom Samhällsbyggnadsförvaltningen samt Teknik- och fastighetsförvaltningen. Kapitlet beskriver vilka roller och ansvar de olika avdelningarna som är engagerade i dagvattenfrågor har.

4.1 ALLMÄNT

Miljöavdelningen utför tillsyn i enlighet med miljöbalken och ska bevaka dagvattnets miljömässiga påverkan.

Planavdelningen ansvarar för planprocessen och väger samman dagvattenfrågorna med övriga förutsättningar för aktuellt planområde, och bevakar att de bygglov som beviljas följer de principer som fastställts i dagvattenpolicyn

Stadsmiljöavdelningen ansvarar för den allmänna platsmarken inom kommunen. Avdelningen deltar i planering, projektering och byggskede samt har visst förvaltnings- och skötselansvar för de öppna dagvattenanläggningarna.

Exploateringsenheten – har olika roller beroende av om det är kommunal mark eller inte som exploateras. Ansvarar för att dagvattenfrågorna tas med i t ex exploaterings- och markanvisningsavtal.

VA-avdelningen har huvudansvaret för dagvatten vad gäller utbyggnad, strategier och kompetensutveckling. Avdelningen deltar i planering, projektering och byggskede samt förvaltar och har skötselansvar för dagvattenanläggningarna.

4.2 PLANPROCESSEN

Miljöavdelningen deltar i startmöte och är remissinstans.

Planavdelningen kallar till startmöte där bl a dagvattenfrågorna diskuteras. I samband med planarbetet ska generellt en dagvattenutredning göras. Utredningen kan göras av VA-avdelningen eller av extern konsult där VA-avdelningen är beställare. Planavdelningen ansvarar för att dagvattenutredning genomförs och kostnaden för den regleras i planavtalet. Avdelningen ansvarar även för att väga samman de olika krav som ställs, exempelvis krav på utrymme för dagvattenhantering. Planavdelningen deltar i startmöte och är remissinstans.

Stadsmiljöavdelningen ansvarar för att beakta de estetiska, rekreativa och ekologiska aspekterna av de öppna dagvattenanläggningarna, men även drift- och underhållsfrågor.

Exploateringsenheten – ansvarar för att dagvattenfrågorna belyses när kommunen är exploatör. Man ansvarar också för markanvisningar samt upprättar köp- och tomträttsavtal. När kommunen inte är exploatör ansvarar man för att upprätta exploateringsavtal.

VA-avdelningen ansvarar för att ställa krav på dagvattenhanteringen i detaljplanen. Planens påverkan på dagvattensystemet ska beaktas.

4.3 PROJEKTERING

Miljöavdelningen utövar tillsyn enligt miljöbalken samt behandlar anmälan av dagvattenanläggning.

Planavdelningen medverkar vid startmöte för att förmedla intentionerna med planen. De ansvarar även för att följa upp de krav som ställts i detaljplanen.

Stadsmiljöavdelningen bevakar de estetiska aspekterna för de dagvattenanläggningar som ligger på allmän platsmark. De tar också tillsammans med VA-avdelningen fram en objektspecifik överenskommelse som reglerar anläggningskostnader. För dagvattenanläggning som enbart avvattnar allmän platsmark har Stadsmiljöavdelningen fullt ansvar.

Exploateringsenheten – Vid behov förvärvar exploateringsfunktionen mark för dagvattenanläggningen alternativt upprättar servitutsavtal för densamma.

VA-avdelningen ansvarar för att dimensionera kommunala dagvattenanläggningar. VA-avdelningen tar tillsammans med Stadsmiljöavdelningen fram en objektspecifik överenskommelse som reglerar anläggningskostnader. Avdelningen ansvarar för anmälan för ny dagvattenanläggning till miljöavdelningen i enlighet med miljöbalken.

4.4 BYGGSCKEDE

Miljöavdelningen utövar tillsyn enligt miljöbalken.

Stadsmiljöavdelningen ansvarar för utseendet för öppna dagvattenanläggningar på allmän platsmark (exempelvis parkmark). Med detta menas exempelvis klippning av grässlåtar, skräpplockning samt rensning av skräp och lös vegetation vid dämningar, inlopps- och utloppsgaller. För att täcka de fördyringar i parkskötseln som öppen dagvattenhantering medför betalar VA-avdelningen en överenskommen summa per kvadratmeter för berörda ytor. Riktlinjerna är fastställda i dokumentet ”Gränsdragning öppen dagvattenhantering Höganäs kommun” (2010-02-02). För dagvattenanläggning som enbart avvattnar allmän platsmark har Stadsmiljöavdelningen fullt ansvar.

VA-avdelningen har förvaltarrollen och ansvarar för den hydrauliska kapaciteten och för vattenkvaliteten. För öppna dagvattenanläggningar i allmän platsmark (exempelvis parkmark) ansvarar VA-avdelningen för funktionen. Med detta menas skötsel av trummor, dämningar och andra tekniska anläggningar samt rensning av diken och dammar för att upprätthålla funktionen. VA-avdelningen ansvarar även för lagning av slåtar som raserats på grund av vattenpåverkan samt eventuella förändringar i markstruktur eller vegetation som föranletts av dagvattensystemet. Riktlinjerna är fastställda i dokumentet ”Gränsdragning öppen dagvattenhantering Höganäs kommun” (2010-02-02).

5 NULÄGESBESKRIVNING

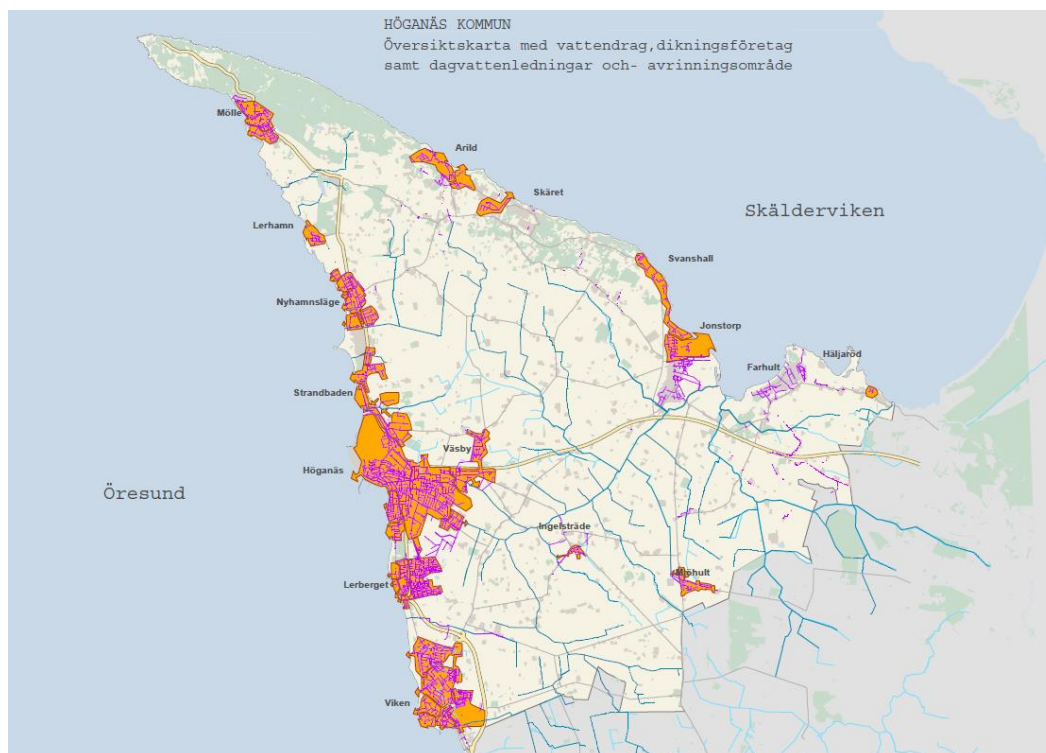
Separata system för avledning av dagvatten är utbyggt i de flesta tätbebyggda delar av kommunen. I några områden avleds dagvatten i kombinerade avloppsledningar, vilket kan orsaka problem, bland annat källaröversvämningar. I dokumentet ”Saneringsplan Höganäs kommun” (2010) har dessa områden identifierats och åtgärdsförslag tagits fram. I området Vikens Ry finns helt öppna dagvattenlösningar där vattnet avleds ytledes via gräsytor och diken.

Dagvatten i Höganäs kommun når i huvudsak recipienterna Öresund, Skälderviken samt Görslövsån. Ån mynnar i Skälderviken strax söder om Jonstorp. En del dagvatten når reningsverket via kombinerade avloppsledningar. Såväl Öresund som Skälderviken uppnår idag inte god ekologisk status enligt ramdirektivet för vatten.

Öresund är recipient för dagvatten från Viken, Lerberget, Höganäs centralort (större delen), Nyhamnsläge, Lerhamn och Mölle. Dagvatten når Öresund via ledningar eller via bäckar som ledningarna mynnar i.

Skälderviken är recipient för dagvatten från byarna längs med kommunens nordöstra kust: Farhult, Jonstorp (norra), Rekekroken, Svanshall och Arild.

Görslövsån med biflöden är recipient för dagvatten från Väsby, Höganäs centralort (mindre del i öster), Ingelstråde, Mjöhult och Jonstorp (södra).

Figur 3. Kartan visar dagvattenavrinnings-områden och recipienter (orangefärgade områden).

6 ANVISNINGAR FÖR DAGVATTENANLÄGGNINGAR

Kapitlet beskriver riktlinjer för utformning av dagvattenanläggningar i Höganäs kommun. Anvisningarna i dokumentet gäller generellt. Dock kan förutsättningarna i ett enskilt ärende vara sådana att vissa avsteg från riktlinjerna kan accepteras.

Vid skapande av nya dagvattenanläggningar ska dessa så långt det är möjligt utformas så att de får ett skönhets- och rekreationsvärde och så att natur- och kulturvärden tas tillvara.

Kraven på anläggningarnas utformning ska anpassas till omgivande förhållanden.

Utformningen bör underlätta skötsel samtidigt som säkerheten beaktas.

6.1 UTREDNINGS- OCH PLANSKEDEN

I utrednings- och planskeden är det viktigt att förutsättningarna för dagvattenomhändertagandet studeras. Inom planområdet eller i dess närhet, måste det finnas tillräckligt utrymme för att hantera dagvattnet. Hanteringen kan exempelvis vara öppna dagvattenmagasin, diken eller liknande. Om dagvatten ska hanteras inom planområdet eller utanför avgörs från fall till fall. I vissa lägen kan det även vara aktuellt med kompensationsåtgärder, där t ex en översvämningsbar yta eller annan typ av dagvattenfördröjning i en annan del av ledningsnätet fullt ut kompenserar för det tillkommande dagvattnet. Strävan ska dock vara att i första hand hantera dagvattnet inom aktuellt planområde. Oavsett hur dagvattnet ska tas om hand i ett aktuellt projekt är det av största vikt att tillräckliga ytor för dagvattenhanteringen säkerställs tidigt i projektet.

En målsättning från Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknik- och fastighetsförvaltningen är att samla dagvattenhanteringen (t ex i större fördröjningsmagasin) hellre än många små och utspridda lösningar.

Dagvattenanläggningar ska i första hand placeras på allmän platsmark så att kommunen äger och har skötselansvaret för anläggningarna. I de fall dagvattenanläggning är nödvändig på privat mark får fastighetsägaren en flödesreglerande anordning (exempelvis flödesregulator eller utbytbar dimensionsminskning) i förbindelsepunkten för dagvatten. Den flödesreglerande anordningen ägs och sköts av kommunen. För utformning och skötsel av den privata dagvattenanläggningen svarar fastighetsägaren.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD), det vill säga infiltration av dagvatten i mark, får förordas för större områden först om grundliga undersökningar visar att markförhållandena är gynnsamma för ändamålet. I LOD-områden bör dagvattnet även ha möjlighet att via ledningar eller diken nå annan recipient än grundvattnet vid de tillfällen infiltrationen i marken kan vara otillräcklig.

För att minska hastig dagvattenavrinning bör hård görning av ytor om möjligt undvikas.

För varje område som ska planläggas eller där dagvattenfrågan utreds bör följande grunduppgifter tas fram och redovisas:

- Markens geologi och infiltrationskapacitet.
- Grundvattennivåer.

- Detaljerade höjduppgifter och markering av lågpunkter inom planområdet.
- Byggnaders lägsta golvhöjd.
- Anmälan till miljötillsynsnämnden.
- Konsekvensbeskrivning utifrån påverkan på recipient.
- Ytor och volymer som krävs och som är avsatta för utjämning.
- Hur ytvatten från området och från omkringliggande ytor rinner genom området vid extremsituationer och behovet av eventuella skyddsåtgärder för skydd av område och bebyggelse. Här bör även övervägas huruvida det behövs bestämmelser om murar och andra hinder som kan förändra vattnets vägar i förhållande till de avsedda.
- Effekterna för dagvattenhanteringen vid en framtida havsnivå på 2,5 meter över det normala. (Denna nivå bedöms kunna uppstå vid en framtida höjd havsvattennivå samtidigt med högt vattenstånd beroende på väderleksförhållanden. Nivån bedöms vara en kritisk nivå för Höganäs kommun då betydande delar av kommunen hamnar under vatten.)

Om dagvattnet ska ledas vidare i ledning bör också följande uppgifter redovisas:

- Analys av ledningssystemets kapacitet i förhållande till de flöden som ledningarna ska ta emot.
- Uppgift om vem som äger och ansvarar för ledningssystemet t ex dikningsföretag och uppgifter om eventuell omprövning av dessa eller avtal.
- Uppgift om sjöar, vattendrag, diken och kustvatten (recipienter) som vattnet når direkt eller indirekt via kommunens dagvattennät.
- Uppgifter om att bortledning till recipienter inte medför dämningseffekter som innebär översvämningar i anslutning till viktiga funktioner i området.
- Medelvattennivå och högsta vattennivå i kustvatten och vattendrag i ett 100-års perspektiv om området är beläget så att det riskerar påverkas av stigande havsnivåer.
- Uppgifter om det kommer att krävas invallningar och pumpar för att kunna leda bort dag- och dräneringsvatten från området i nuläget eller till följd av ett framtida klimat.

6.2 DIMENSIONERING OCH UTFORMNING AV DAGVATTENANLÄGGNINGAR

Inga byggnader ska i ett nybyggt område vid ett regn med 100-års återkomsttid riskera allvarliga vattenskadorna på grund av dagvattenhanteringen. Dagvattnet bör, de gånger dagvattensystemet är fullt, kunna nå recipienten via ytavrinning. Detta ska beaktas vid höjdsättning av nya områden.

All byggnation ska förutsätta att dagvattnets uppdämningsnivå är gatunivå. Med detta menas att dagvatten vid kraftiga regn tillåts stiga upp till gatans nivå. Vid extrema situationer tillåts dagvatten även dämna upp över gatans nivå och ansamlas på densamma under en kortare period. Detta innebär att husgrundsdränering som ansluts till dagvattensystemet bör pumpas alternativt avledas i ett separat system för att undvika eventuell uppdämning i husgrundsdräneringen vid kraftiga regn.

Vid ny exploatering eller förtätning bör dagvattenflödet till befintligt ledningsnät begränsas. Detta då befintliga ledningsnät som regel saknar kapacitet för ytterligare påkopplingar. Som riktvärde gäller att vid dimensionerande regn tillåts ett tillkommande flöde på 10 l/s*ha vid förtätning respektive 1,5 l/s*ha vid ny exploatering. För magasinberäkning används 10 års regnet med varaktighet som ger största magasinvolymen, dock inget regn längre än 24 timmar eller 100 års regnet med 15 min varaktighet. Till dikningsföretag, bäckar mm får i normalfallet maximalt 1,5 l/s*ha avledas.

Dagvattenanläggningar bör utformas så att de blir estetiskt tilltalande och får ett rekreationsvärde samt att biologisk mångfald gynnas och ekologiska mervärden skapas.

6.2.1 AVLEDNINGSSYSTEM FÖR DAGVATTEN

Avledning av dagvatten kan ske i rörledningar eller diken. I stadsmiljö kan även rännor eller kanaler vara aktuellt.

Dagvattenledningar dimensioneras utifrån Svenskt Vattens riktlinjer (för närvarande publikation P104, P105 och P110), dock aldrig för mindre än ett 2 års regn.

Diken bör av säkerhets- och skötselskäl ha flacka slänter med maximal lutning 1:6. Om skötsel och säkerhet kan tillgodoses även med brantare slänter kan detta accepteras.

Botten i nyanlagda diken bör vara klädd med ett lager makadam (se bild nedan). Detta för att skapa en stabil botten och därigenom ökad säkerhet då exempelvis barn lättare kan ta sig upp ur diket. Även slänterna ska vara stabilt uppbyggda för att underlätta skötsel och skapa ytterligare säkerhet.

Vid anläggning av nya system för dränering vid husgrunder, skall denna anläggas så att dämning mot husgrund inte kan ske när dagvattensystemens kapacitet överskrids. Om husgrundsdräneringen ska anslutas till en dagvattenledning, ska denna utformas på ett sådant sätt att allvarliga konsekvenser kan undvikas vid överbelastning i det allmänna dagvattensystemet. Dränvatten får inte avledas till spillvattensystemet.

Husgrundskonstruktioner skall inte fyllas upp med bakåtströmmande vatten vid överbelastad dagvattenledning. Detta kan undvikas om vattnet från husgrundsdräneringen pumpas till dagvattenledningen vid lågt belägna dräneringar.

Dämningsnivå för dagvattensystemet är 0,3 meter över markytans nivå i förbindelsepunkten.

Figur 4. Bilden visar dike för vägavvattning mm med makadam i botten.

Foto taget i Viken

Avledningssystem för dagvatten ska utformas så att dagvattenpumpstationer undviks så långt det är möjligt. Vid val av rännor eller kanaler får bedömning angående säkerhet och skötsel göras i varje enskilt fall.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD), det vill säga infiltration av dagvatten i mark, får förordas för större områden först om grundliga undersökningar visar att markförhållandena är gynnsamma för ändamålet. I LOD-områden bör dagvattnet även ha möjlighet att via ledningar eller diken nå annan recipient än grundvattnet vid de tillfällen infiltrationen i marken kan vara otillräcklig. Inom tätort ska dagvattenhantering som regel ske genom bortledning av vattnet.

6.2.2 GRÖNA TAK

Tak med levande växtlighet som beklädnad, så kallade gröna tak, välkomnas i kommunen då dessa vid kraftiga regn utjämnar flöde och minskar den hastiga avrinningen.

Figur 5. Grönt tak. Foto taget i Helsingborg

Ytor med takbeklädning har förmågan att magasinera hela eller delar av regnvolymer. Sedumtak har en förmåga att lagra upp till 15 l/m² medan planteringsbäddarna har en mycket större lagringsförmåga, beroende på utformning och materialval.

6.2.3 FÖRDRÖJNINGSMAGASIN FÖR DAGVATTEN

Fördröjningsmagasin för dagvatten kan utformas som:

- Öppet magasin, damm, med vattenspegel i hela eller del av magasinet, där vattennivån tillåts stiga vid kraftiga regn.

Figur 6. Öppet magasin med vattenspegel på Sjö Crona park Höganäs.

*Figur 7. Öppet magasin utan vattenspiegel med genomströmning.
Foto taget i Viken.*

- Öppet magasin utan vattenspiegel, översvämningsyta, som i normalfallet är helt torr och dit vattnet dämmer från intilliggande avledningssystem vid kraftiga regn. Ytan kan vid torrväder användas till andra ändamål och blir då en så kallad mångfunktionell yta, exempelvis lågt anlagda parkerings-, lek-, eller grönytor.

*Figur 8. Översvämningsyta längs med vägg 111 dit dagvattnet tillåts dämna.
Foto taget i Höganäs.*

- Underjordiskt magasin som fylls upp vid kraftiga regn. Magasinen kan utformas som rörmagasin, makadammagasin eller så kallade plastbacksmagasin. Underjordiska magasin bör vara möjliga att inspektera och spola, för att säkerställa att igensättning undviks.

*Figur 9. Underjordiskt magasin av plastbackar täckta med tätduk
Foto taget i Mölle.*

- Magasin i urban miljö. För de urbana magasinerna är estetiken central. Magasinen eller kanalerna utformas som en del i torg- eller gatumiljön. Säkerheten måste särskilt beaktas.

Figur 10. Urban kanal. Foto taget i Köpenhamn.

Fördröjningsmagasin för dagvatten anläggs med en strypning för utloppet så att recipienten nedströms magasinet inte påverkas negativt av kraftiga regn utan att dessa fyller magasinet istället. Huruvida bräddning från fullt magasin kan accepteras, avgörs från fall till fall beroende på områdets förutsättningar.

Sandfångsbrunn ska sättas före inlopp i magasin och efter utlopp ur magasin för att förhindra sedimenttransport till och/eller från dagvattenmagasinet.

Öppna magasin bör av säkerhets- och skötselskäl ha flacka slänter med maximal lutning 1:6. Om skötsel och säkerhet kan tillgodoses även med brantare slänter kan detta accepteras. Öppna magasin med vattenspiegel ska utformas så att man lätt kan ta sig ur magasinet och så att erosion förhindras runt vattenlinjen. Ett sätt att göra det är att klä slänterna från strax över vattenytan och en bit ned med makadam. Är magasinet väldigt grunt kan det också vara aktuellt att klä botten med makadam.

I öppna magasin utan vattenspiegel kan botten kläs med makadam om det bedöms som lämpligt ur säkerhetssynpunkt. Det kan vara aktuellt att dränera botten i torra, öppna magasin så att de kan användas till andra ändamål vid torrväder.

Generellt gäller att slänter i magasin ska vara stabilt uppbyggda för att underlätta skötsel och skapa säkerhet.

Dagvattenmagasin ska i normalfallet vara utformade och placerade så att behovet av stängsel inte ska uppstå. Exempel på undantag då stängsel kan bli aktuellt:

- Där dagvattenmagasin av olika skäl måste placeras i anslutning till lekplats för små barn.
- Då utformningen av magasinet är sådan att personer kan riskera att ramla ner i det. Exempelvis pga branta slänter.

För öppna dagvattenmagasin ska genomströmning av vatten eftersträvas. Det är mer fördelaktigt ur reningssynpunkt om vattnet vid alla typer av regn tar en lång väg genom det öppna magasinet än om det endast dämmer till magasinet då och då vid kraftiga regn.

Öppna magasin med vattenspegel kan drabbas av kraftig alg tillväxt om de görs för grunda och om genomströmningen är begränsad.

Utjämningsmagasin ska vara lättåtkomliga med lämpligt fordon och lätta att inspektera och rensa. Vid större öppna magasin ska det finnas utrymmen för att avvattna sediment i samband med tömning.

Utflödet från dagvattenmagasin regleras med flödesregulator eller annan utbytbar flödesstrykning. Dimension på utloppsledning från magasin ska väljas så att utloppsflödet kan ökas genom utbyte av den flödesreglerande anordningen.

7 KRAV PÅ RENING AV DAGVATTEN

Detta kapitel är avsett att ge vägledning för beslut om huruvida rening av dagvattnet från ett nyanlagt område krävs eller inte. Skäl kan finnas att ställa högre krav än vad som redovisas, detta t ex om recipienten är exceptionellt känslig för föroreningar och/eller närsalter.

Rening av dagvatten ska i första hand ske genom öppna lösningar där vattnet exempelvis får passera dammar, diken, grönytor eller liknande.

7.1 NÄRSALTER

Normalt är närsalter inte ett problem i stadsplaneringen. Dock får beslut tas i varje enskilt ärende.

7.2 FÖRORENINGAR

Med föroreningar avses exempelvis olja, tungmetaller och bakterier. Följande matris kan användas som stöd vid beslut om rening av dagvatten.

Typ av område som avvattnas	Mycket känslig recipient	Känslig recipient	Mindre känslig recipient
Små föroreningar – Bostadsområde, grönområde	Rening övervägs	Rening krävs inte	Rening krävs inte
Måttliga föroreningar – Trafikstråk < 2000 fordon/dygn, vissa verksamhetsområden	Rening krävs	Rening övervägs	Rening krävs inte
Risk för stora föroreningar – Trafikstråk > 2000 fordon/dygn, vissa verksamhetsområden, parkeringsytor med stor omsättning, drivmedelsstationer	Rening krävs	Rening krävs	Rening krävs

8 KLASSIFICERING AV RECIPIENTER

8.1 BEDÖMNINGSGRUNDER

En dagvattenrecipient är detsamma som mottagare av dagvatten. I Höganäs kommun dominerar havet som recipient men det finns även vattendrag och diken som främst fungerar som utjämningsmagasin.

Syftet med klassificeringen är att undersöka om recipienterna har möjlighet att ta emot kommunens dagvatten samt vilka konsekvenser det kan medföra. Kunskapsunderlaget är i många fall begränsat och klassificeringen grundar sig därför till stor del på bedömningar som gjorts utifrån befintlig kunskap och erfarenhet på Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknik- och fastighetsförvaltningen.

8.1.1 KLASSIFICERING ENLIGT VATTENDIREKTIVET

Av klassificering som gjorts enligt vattendirektivet (2000/60/EG) bedöms Skälderviken och norra Öresund ha måttlig ekologisk status och uppnår inte god kemisk status. Orsaken till den måttliga ekologiska statusen är närsalter som utgör ett miljöproblem i vattenförekomsterna. Anledningen till att god kemisk status inte uppnås är att gränsvärdet för kvicksilver i biota överskrids. I Sverige idag överstiger kvicksilver gränsvärdet i alla ytvattenförekomster, det vill säga sjöar, vattendrag och kustvatten. Exkluderas kvicksilver uppnår vattenförekomsterna god kemisk status.

8.1.2 NÄRSALTER

Höganäs kommuns tätorter ligger till stor del utmed kusten vilket medför att en stor del av dagvattnet leds direkt eller indirekt till Öresund och Skälderviken. Närsalter från dagvattnet bedöms inte påverka den ekologiska statusen för havet som helhet. Däremot kan dagvattenutsläppen lokalt och i grundare havsområden med ålgräs ha en betydelse.

8.1.3 BAKTERIER OCH FÖRORENINGAR

Som nämnts innan så avleds stor del av dagvattnet direkt eller indirekt till Öresund och Skälderviken. Föroreningar från dagvattnet bedöms däremot inte påverka den kemiska statusen, enligt vattendirektivet, för havet som helhet. Däremot kan påverkan vara tydlig, för ämnen som och som inte regleras i vattendirektivet, i grundare vattenområden, vattendrag och småvatten.

Kommunen tar regelbundet under badsäsong prov på badvattenkvaliteten vid kommunens 14 badplatser. Proverna analyseras avseende bakterierna E-coli och Intestinala enterokocker. Om bakterierna påträffas i proven indikerar detta på att badvattnet påverkas av fekala föroreningar.

Två faktorer som tydligt ger utslag vid sådan provtagning är nederbörd, särskilt efter torka, och pålandsvind. Kraftig nederbörd belastar även spillvattennätet som ofta är belastat med felkopplingar, dräneringsvatten och äldre kombinerade ledningar, vilket kan orsaka bräddningar.

Kommunen har i samband med upprättande av badvattenprofiler (riskbedömning) för kommunens EU-bad identifierat potentiella föroreningskällor till exempel dagvattenledningarna och pumpstationer som påverkar respektive badplats. Enligt dessa går det inte entydigt att avgöra hur stor påverkan är från dagvattenutsläpp i förhållande till andra föroreningskällor.

8.1.4 KLASSIFICERING

I klassificeringsunderlag har belastningen från respektive avrinningsområde värderats utifrån närsalter, förorening (inkl. bakterier) och flöde. Respektive faktor har tre klasser. Ett område kan ha hög flödestålighet men vara känsligt för närsalter etc. Särskild hänsyn har tagits till grundbottnar med ålgräs, marina reservat och badplatser.

8.2 KLASSIFICERINGSUNDERLAG

Klass		Kriterium
Närsalt 1	Mycket känslig recipient Mycket känslig för närsalter	Hav eller annat ytvatten i naturreservat eller Natura 2000. Naturliga vatten med låga närsaltshalter eller vatten där det finns störningskänsliga/rödlistade arter.
Närsalt 2	Känslig recipient Känslig för närsalter	Hav och annat ytvatten i naturreservat eller Natura 2000 som är i anslutning till dagvattenutsläpp. Grunda havsbottnar med ålgräs. Anlagda vatten med låga närsaltshalter.
Närsalt 3	Mindre känslig recipient Mindre känslig för närsalter	Hav med god vattenomsättning eller snabbt ökat vattendjup. Vatten där tillrinningen domineras av dräneringsvatten från intensivt jordbruk eller anlagda och klart påverkade vatten.
Förorening 1	Mycket känslig recipient Mycket känslig för föroreningar, smuts och bakterier	Hav eller annat ytvatten i naturreservat eller Natura 2000. Badplats med långgrunda stränder. Naturliga rena vatten eller vatten där det finns eller har funnits störningskänsliga/rödlistade arter.
Förorening 2	Känslig recipient Känslig för föroreningar, smuts och bakterier	Hav och annat ytvatten i naturreservat eller Natura 2000 som är i anslutning till dagvattenutsläpp. Grunda havsbottnar och badplatser. Övriga naturliga vatten eller anlagda vatten med låg föroreningsgrad. Vatten där andra aspekter, till exempel rekreation är viktiga.
Förorening 3	Mindre känslig recipient Mindre känslig för föroreningar, smuts och bakterier	Hav med god vattenomsättning eller med snabbt ökat vattendjup. Strand som inte frekvent användes som badplats. Vatten som särskilt anlagts för omhändertagande av föroreningar i dagvatten.
Flöde 1	Mycket känslig recipient	Vatten med störningskänsliga/lugnvattenlevande rödlistade

	Mycket känslig för ökad vattenföring	arter. Erosionsbenägna diken/bäckar eller vatten med mycket liten utjämningsförmåga.
Flöde 2	Känslig recipient Känslig för öka vattenföring	Övriga naturliga vattendrag. Grunda diken, småvatten och anlagda vatten med måttlig utjämningsförmåga.
Flöde 3	Mindre känslig recipient Mindre känslig för ökad vattenföring	Havsområden och större vatten. Vatten med stensatta kanter, områden med kraftig grässvål, djupare anlagda vatten.

8.3 ÖVERSIKT AV DAGVATTENRECIPIENTER

Klassningen är gjord utifrån recipientens förmåga att klara belastning på plats lokalt. Öresunds och Skäldervikens status i vattendirektivet har inte vägts in!

Område varifrån dagvatten når recipienten	Närsalter	Förorening	Flöde	Kommentar	Förslag på åtgärd
1. Norra delen av Mölle	2*	2*	3	* Dagvattenutsläpp i anslutning till marint reservat i V Kullaberg och EU-bad i Solvik.	
2. Södra delen av Mölle	3*	2*	3	* Badplats (Fågelviken).	
3. Lerhamn	3*	2*	3	* Badplatsen N om hamnen.	
4-5. N delen av Nyhamnsläge	3	3	3	Stensatt strandbrink.	
6-7. Mellersta Nyhamnsläge	3*	2*	2**	* Badplats med brygga vid ** mindre bäck.	
8-9. SO och SV delen av Nyhamnsläge	1* 1**	2* 1**	1**	* Marint reservat. Badplats N revet i Kullens havsbad vid utloppet av ** Skälebäcken med bestånd av havsöring.	
10. N delen av Strandbaden	1*	2*	3	* Marint reservat. EU-Bad (Strandbaden) nedan Tallbacksvägen i Kullens havsbad vid utloppet av mindre bäck utan naturvärden.	

Område varifrån dagvatten når recipienten	Närsalter	Förorening	Flöde	Kommentar	Förslag på åtgärd
11. S delen av Strandbaden	2*	2*	3	* Grunda sandbottnar med ålgräs. I anslutning till marint reservat.	
12. Margreteberg	2* 3**	2*	3	* Grunda sandbottnar med ålgräs, EU-bad (Margreteberg) vid utloppet av **bäck.	
13. Tjörrods återvinningsgård	3*	2*	2*	* Margretebergsbäcken.	
14. Tjörrod N Höganäs	3*	2*	2*	* Margretebergsbäcken.	
15. Höganäs tätort	3*	3*	3*	Utsläpp vid samma plats som avloppsreningsverket.	
16. Väsby och Ö Höganäs	3	2	2	Utsläpp i Hustoftaådern.	
17. Steglinge i SO Höganäs	3	2	2	Utsläpp i Äsperödskanalen.	
18-19. SV delen av Höganäs	2*	1**	3	* Grunda sandbottnar med ålgräs, **EU-bad (Kvickbadet) med långgrund strand (berörs närmast av område 18).	
20-22, 24. V Lerberget	3*	3**	3	* Okänt om sandbottnar med ålgräs förekommer. ** Området som helhet, badbryggan i hamnen som bör ha klass 2.	
23. Ö Lerberget	3	3	2*	* Dagvattennätet hårt belastat.	

Område varifrån dagvatten når recipienten	Närsalter	Förorening	Flöde	Kommentar	Förslag på åtgärd
25. N delen av Viken	2*	2*	3	* Grunda sandbottnar med ålgräs, annan långgrund strand med bad.	
26. Mellersta delen av Viken	2*	2*	3	* Grunda sandbottnar med ålgräs, EU-bad (Vikens Havsbad).	
27-29. S delen av Viken	2*	2*	3	* Grunda sandbottnar med ålgräs, annan badplats N och S (Gräsabrygga) om hamnen. Den senare främst påverkad av Niagarabäcken (se nr 30).	
30. SO delen av Viken	3*	1**	1**	* Niagarabäcken avvattnar mestadels jordbruksmark. ** Permanent bestånd av havsöring.	
31. N delen av Arild	2*	2*	3	* V om Arild ligger Västra Kullabergs marina reservat.	
32. S delen av Arild	3	2*	3	* EU-bad (Arilds kallbad).	
33. Nabben	3	2*	3	* Ett flertal badbryggor.	
34. Svanshall, Rekekroken och N delen av Jonstorp	3	3*	3	* Bör vara en 2 direkt V hamnen som är en badplats underhållen av bylaget.	

Område varifrån dagvatten når recipienten	Närsalter	Förorening	Flöde	Kommentar	Förslag på åtgärd
35. Mellersta delen av Jonstorp	1*	1**	3	* Natura 2000 (blivande naturreservat). ** bad och grundbottnar med ålgräs. Stark påverkan av åvatten från Görslövsån och Oderbäcken som domineras av intensivt jordbruk.	
36-37. S delen av Jonstorp	3* 1**	2* 1**	2* 3**	* Görslövsån. **Grundbottnarna i Skälderviken inkl. badplatser.	
38. Farhult	1*	1**	3	* Natura 2000. **EU-bad och mycket långgrund, även ålgräs. Stark påverkan av åvatten från Görslövsån och Oderbäcken som domineras av intensivt jordbruk.	
39. Del av N Häljaröd	1*	1*	3	* Natura 2000, långgrund, även ålgräs. Stark påverkan av åvatten Vegeå som domineras av intensivt jordbruk.	
40. S delen av Ingelstråde	3* 1**	2* 1**	2* 3	* Görslövsån. **Grundbottnarna i Skälderviken inkl. badplatser.	
41. Mjöhult	3* 1**	2* 1**	2* 3	* Oderbäcken. **Grundbottnarna i Skälderviken inkl. badplatser.	

